

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

**ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ
ΣΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ**

της
ΤΑΣΙΟΥΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: Λαδάς Ανέστης

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος
στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Οκτώβριος 2023

*Στη μητέρα μου
για τη δύναμη ψυχής*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της εργασίας μου κ. Λαδά Ανέστη για την πολύτιμη βοήθειά του καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας. Όπως και όλους τους διδάσκοντες καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στην Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που συνέβαλαν με τις γνώσεις τους δίνοντας μας τα εφόδια για την ολοκλήρωση του. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη συμπαράσταση και τη βοήθειά τους κατά την διάρκεια όλης αυτής της προσπάθειας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον εγκυμονεί αρκετά πολύπλοκους κινδύνους, μεταξύ αυτών είναι οι οικονομικοί και οι επιχειρησιακοί κίνδυνοι και μπορεί να θεωρηθούν από μία επιχειρηματική αποτυχία εξαιτίας μιας καινοτόμου ιδέας, η οποία δεν ευδοκίμησε, ή οι κίνδυνοι μπορούν να παρουσιαστούν και από τη δημιουργία λαθών στις οικονομικές καταστάσεις. Για να μπορέσουν αυτοί οι κίνδυνοι που παρουσιάζονται στο σύγχρονο περιβάλλον των επιχειρήσεων και των εταιρειών να είναι ελεγχόμενοι και να διορθωθεί η όποια δυσμενής κατάσταση παρουσιαστεί εγκαίρως, είναι σημαντικό να διενεργούνται εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι.

Η ελεγκτική αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους της λογιστικής επιστήμης, ο οποίος εξελίσσεται τόσο σε εγχώριο επίπεδο, όσο και σε παγκόσμιο με ταχύτατες και εντυπωσιακές μεταβολές. Ταυτόχρονα μπορεί να θεωρηθεί και ένας κλάδος της οικονομικής των επιχειρήσεων, η επιτακτική ανάγκη του οποίου είναι η διαφάνεια μέσα από την μελέτη των αρχών και των αξιόπιστων διαδικασιών, κατά την διενέργεια του στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και ο κώδικας δεοντολογίας είναι οι κανόνες που καθορίζουν για το πώς οφείλει να τηρήσει ο ελεγκτής ή ο ορκωτός λογιστής τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Η ελεγκτική επιστήμη τα τελευταία χρόνια τείνει να παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον. Για να μπορέσει να ασχοληθεί κάποιος με την επιστήμη του ελέγχου οφείλει να έχει τα εφόδια και τις γνώσεις που συσχετίζονται με την οργάνωση και τη διοίκηση των επιχειρήσεων και τον οικονομικό κλάδο γενικότερα. Παρόλα αυτά, πέραν των γνώσεων που αποτελούν το θεματοφύλακα και το κυριότερο στοιχείο διενέργειας ενός σωστού και οργανωμένου ελέγχου, θα πρέπει να παρέχεται και η σωστή τεχνολογία πληροφορικής, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους και να προκύψουν πιο αξιόπιστα αποτελέσματα.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μία δραστηριότητα ανεξάρτητη, κατά την οποία αξιολογείται το εσωτερικό μέρος μιας οικονομικής οντότητας. Προχωρά στην αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα άλλων ελέγχων και απώτερος στόχος του είναι να μπορέσει να παρέχει επικουρικό χαρακτήρα στη διοίκηση της οικονομικής

οντότητας. Για το λόγο αυτό παρέχει σημαντικές αναλύσεις, εκτιμήσεις, συμβουλές και πληροφορίες σύμφωνα με το σύνολο των δραστηριοτήτων της εκάστοτε επιχείρησης ή εταιρίας. Μία οικονομική απάτη μπορεί να παρουσιαστεί σε οποιοδήποτε οικονομικό οργανισμό και κλάδο δραστηριότητας. Πρόκειται για μία ψευδής αναπαράσταση που αναφέρεται είτε σε συμπεριφορά, είτε σε απόκρυψη στοιχείου ή σε ένα παραπλανητικό ισχυρισμό.

Η οικονομία αναπτύσσεται και θεωρείται απαραίτητο να έχει ένα ορθό δομημένο και αποτελεσματικό τραπεζικό σύστημα. Ο ρόλος του είναι πολύ καθοριστικός για την πορεία που θα έχει μία οικονομία. Πρόκειται για το κομμάτι όπου παρέχει βοήθεια και τη δυνατότητα να συμβάλλει τους οικονομικούς οργανισμούς. Οι υπηρεσίες και τα προϊόντα που παρέχονται προς τους απλούς καταναλωτές και τους επαγγελματίες κρύβουν μία διευκόλυνση αλλά ταυτόχρονα και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να τον γνωρίζουν ή να επιδιώκουν να τον γνωρίσουν για να πάρουν εκείνες τις αποφάσεις, τη σωστή στιγμή και να μπορέσουν να τον αποτρέψουν. Επειδή το είδος του κινδύνου είναι αυτό το οποίο θα συμβάλει στο να λάβει την οποιαδήποτε απόφαση και να κατευθυνθεί ο εκάστοτε επενδυτής, ώστε να πάρει τις σωστές αποφάσεις και να είναι προετοιμασμένος να έρθει αντιμέτωπος με κάποιο πιθανό λάθος. Επομένως, για να μπορεί να έχει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης πέραν της θέσης του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να του παρέχεται κάποια έκθεση και ένα σύνολο πληροφοριών από τους ανθρώπους που ειδικεύονται στα οικονομικά θέματα.

Η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου σε έναν οικονομικό οργανισμό όπως επίσης και σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι απαραίτητο να υπάρχει ώστε να προσφέρει διαφάνεια και αξιοπιστία. Γεγονός που οδήγησε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να έχουν θεσπίσει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο τους βοηθά στο να παρακολουθούν, να αντιλαμβάνονται εγκαίρως και να αντιμετωπίζουν τους πιθανούς κινδύνους και στη συνέχεια να συμμορφώνονται και να διαφυλάττουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Όπως επίσης, να εξασφαλίζουν και τα συμφέροντα των μετόχων και επενδυτών τους. Επομένως, το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου που παρέχει ένα τραπεζικό ίδρυμα λειτουργεί με συμβουλευτικό χαρακτήρα και συμβάλλει στο να δημιουργεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων τραπεζικών ιδρυμάτων.

Λέξεις – κλειδιά: Εσωτερικός έλεγχος, Τραπεζική απάτη, Χρηματοπιστωτικός έλεγχος

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	9
1.2 Σκοπός	11
1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	11
1.4 Δομή της Διπλωματικής Εργασίας.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	13
2.1 Εισαγωγή.....	13
2.2 Εσωτερικός Έλεγχος στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	19
3.1 Ιστορική Αναδρομή Εσωτερικού Ελέγχου.....	19
3.2 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στην Ελλάδα	21
3.3. Το Νομικό Πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα.....	22
3.4 Ορισμός Εσωτερικού Ελέγχου	23
3.5 Η Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου	24
3.6 Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου	25
3.7 Βασικές Αρχές Εσωτερικού Ελέγχου.....	28
3.8 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.....	29
3.8.1 Τα Οφέλη του Εσωτερικού Ελέγχου σε ένα Τραπεζικό Ίδρυμα.....	31
3.9 Ο Βασικός Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΠΑΤΗ.....	33
4.1 Η Έννοια της Απάτης.....	33
4.2 Τραπεζική Απάτη	34
4.3 Κατηγορίες Τραπεζικής Απάτης	36
4.3.1 Απάτες που Αφορούν το Εσωτερικό Περιβάλλον του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος 36	
4.3.1.1 Δάνειο σε Ανύπαρκτους Δανειολήπτες.....	36
4.3.1.2. Κλοπές από τους Λογαριασμούς των Πελατών	37
4.3.1.3 Αδρανείς Λογαριασμοί.....	37
4.3.1.4 Η κλοπή Μετρητών από τον Ταμία του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος.....	38
4.3.1.5 Απάτη σε Πληρωτέους Λογαριασμούς – Χρέωση Λογαριασμού.....	38
4.3.1.6 Κλοπή Απεσταλμένων Προϊόντων	39
4.3.1.7 Πλάστες Επιταγές.....	39
4.3.1.8 Απάτη Μισθολογίου.....	39
4.3.1.9 Κλοπές Απόρρητων Πληροφοριών	40

4.3.1.10 Απάτη στη Χρηματοοικονομική Αναφορά	40
4.3.2 Απάτες που Αφορούν το Εξωτερικό Περιβάλλον του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος	41
4.3.2.1 Το Ηλεκτρονικό Ψάρεμα.....	41
4.3.2.2 Ηλεκτρονικό Έγκλημα ΑΤΜ	41
4.3.2.3 Υποκλοπή Κάρτας.....	42
4.4 Αίτια Τραπεζικής Απάτης	42
4.5 Οι Συνέπειες της Τραπεζικής Απάτης	43
4.6 Θεσμικά Πλαίσια Εσωτερικού Ελέγχου.....	43
4.6.1 Θεσμικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου στα Τραπεζικά Ιδρύματα.....	45
4.7 Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου - ΜΕΕ.....	45
4.7.1 Αρχές Λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου	47
4.7.2 Οι Αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου	49
4.8 Ο Εσωτερικός Έλεγχος και η Πρόληψη της Απάτης	50
4.9 Η εφαρμογή Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.....	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	55
5.1 Προσδιορισμός της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.....	55
5.2 Τρόποι Υπολογισμού της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.....	56
5.3 Παράγοντες που Συντελούν στην Αποτελεσματικότητά του Εσωτερικού Ελέγχου σε Τραπεζικά Ιδρύματα.....	58
5.4 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Ελληνικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων	60
5.4.1. Τράπεζα της Ελλάδος.....	60
5.4.2 Τράπεζα Πειραιώς.....	62
5.4.3 Eurobank	63
Συμπεράσματα – Περιορισμοί και Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	64
Βιβλιογραφία.....	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Το σύγχρονο επιχειρηματικό περιβάλλον εγκυμονεί αρκετά πολύπλοκους κινδύνους, μεταξύ αυτών είναι οι οικονομικοί και οι επιχειρησιακοί κίνδυνοι και μπορεί να θεωρηθούν από μία επιχειρηματική αποτυχία εξαιτίας μιας καινοτόμου ιδέας, η οποία δεν ευδοκίμησε, ή οι κίνδυνοι μπορούν να παρουσιαστούν και από τη δημιουργία λαθών στις οικονομικές καταστάσεις. Για να μπορέσουν αυτοί οι κίνδυνοι που παρουσιάζονται στο σύγχρονο περιβάλλον των επιχειρήσεων και των εταιρειών να είναι ελεγχόμενοι και να διορθωθεί η όποια δυσμενής κατάσταση παρουσιαστεί εγκαίρως, είναι σημαντικό να διενεργούνται εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι.

Η ελεγκτική αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους της λογιστικής επιστήμης, ο οποίος εξελίσσεται τόσο σε εγχώριο επίπεδο, όσο και σε παγκόσμιο με ταχύτατες και εντυπωσιακές μεταβολές. Ταυτόχρονα μπορεί να θεωρηθεί και ένας κλάδος της οικονομικής των επιχειρήσεων, η επιτακτική ανάγκη του οποίου είναι η διαφάνεια μέσα από την μελέτη των αρχών και των αξιόπιστων διαδικασιών, κατά την διενέργεια του στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και ο κώδικας δεοντολογίας είναι οι κανόνες που καθορίζουν για το πώς οφείλει να τηρήσει ο ελεγκτής ή ο ορκωτός λογιστής τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Η ελεγκτική επιστήμη τα τελευταία χρόνια τείνει να παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον. Για να μπορέσει να ασχοληθεί κάποιος με την επιστήμη του ελέγχου οφείλει να έχει τα εφόδια και τις γνώσεις που συσχετίζονται με την οργάνωση και τη διοίκηση των επιχειρήσεων και τον οικονομικό κλάδο γενικότερα. Παρόλα αυτά, πέραν των γνώσεων που αποτελούν το θεματοφύλακα και το κυριότερο στοιχείο διενέργειας ενός σωστού και οργανωμένου ελέγχου, θα πρέπει να παρέχεται και η σωστή τεχνολογία πληροφορικής, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους και να προκύψουν πιο αξιόπιστα αποτελέσματα.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μία δραστηριότητα ανεξάρτητη, κατά την οποία αξιολογείται το εσωτερικό μέρος μιας οικονομικής οντότητας. Προχωρά στην

αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα άλλων ελέγχων και απώτερος στόχος του είναι να μπορέσει να παρέχει επικουρικό χαρακτήρα στη διοίκηση της οικονομικής οντότητας. Για το λόγο αυτό παρέχει σημαντικές αναλύσεις, εκτιμήσεις, συμβουλές και πληροφορίες σύμφωνα με το σύνολο των δραστηριοτήτων της εκάστοτε επιχείρησης ή εταιρίας. Μία οικονομική απάτη μπορεί να παρουσιαστεί σε οποιοδήποτε οικονομικό οργανισμό και κλάδο δραστηριότητας. Πρόκειται για μία ψευδής αναπαράσταση που αναφέρεται είτε σε συμπεριφορά, είτε σε απόκρυψη στοιχείου ή σε ένα παραπλανητικό ισχυρισμό.

Η οικονομία αναπτύσσεται και θεωρείται απαραίτητο να έχει ένα ορθό δομημένο και αποτελεσματικό τραπεζικό σύστημα. Ο ρόλος του είναι πολύ καθοριστικός για την πορεία που θα έχει μία οικονομία. Πρόκειται για το κομμάτι όπου παρέχει βοήθεια και τη δυνατότητα να συμβάλλει τους οικονομικούς οργανισμούς. Οι υπηρεσίες και τα προϊόντα που παρέχονται προς τους απλούς καταναλωτές και τους επαγγελματίες κρύβουν μία διευκόλυνση αλλά ταυτόχρονα και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να τον γνωρίζουν ή να επιδιώκουν να τον γνωρίσουν για να πάρουν εκείνες τις αποφάσεις, τη σωστή στιγμή και να μπορέσουν να τον αποτρέψουν. Επειδή το είδος του κινδύνου είναι αυτό το οποίο θα συμβάλει στο να λάβει την οποιαδήποτε απόφαση και να κατευθυνθεί ο εκάστοτε επενδυτής, ώστε να πάρει τις σωστές αποφάσεις και να είναι προετοιμασμένος να έρθει αντιμέτωπος με κάποιο πιθανό λάθος. Επομένως, για να μπορεί να έχει μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα της κατάστασης πέραν της θέσης του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να του παρέχεται κάποια έκθεση και ένα σύνολο πληροφοριών από τους ανθρώπους που ειδικεύονται στα οικονομικά θέματα.

Η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου σε έναν οικονομικό οργανισμό όπως επίσης και σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι απαραίτητο να υπάρχει ώστε να προσφέρει διαφάνεια και αξιοπιστία. Γεγονός που οδήγησε τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να έχουν θεσπίσει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο τους βοηθά στο να παρακολουθούν, να αντιλαμβάνονται εγκαίρως και να αντιμετωπίζουν τους πιθανούς κινδύνους και στη συνέχεια να συμμορφώνονται και να διαφυλάττουν τα περιουσιακά τους στοιχεία. Όπως επίσης, να εξασφαλίζουν και τα συμφέροντα των μετόχων και επενδυτών τους. Επομένως, το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου που παρέχει ένα τραπεζικό ίδρυμα λειτουργεί με συμβουλευτικό χαρακτήρα και

συμβάλλει στο να δημιουργεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων τραπεζικών ιδρυμάτων.

1.2 Σκοπός

Ο σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι να μπορέσει να έχει βοηθητικό χαρακτήρα και να συμβάλει στην αξιολόγηση και βελτίωση της αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Ο σκοπός της ακόλουθης εργασίας είναι να μπορέσει να παρουσιάσει την σπουδαιότητα ύπαρξης του εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, το βαθμό που συμβάλλει στο να μπορέσει να καταπολεμηθεί η εμφάνιση του φαινομένου απάτης που δημιουργείται από το περιβάλλον και με ποιο τρόπο είναι ικανός για την πρόληψη της.

1.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Με την εκπόνηση της η παρούσα διπλωματική εργασία αποσκοπεί να απαντήσει στα εξής βασικά ερωτήματα:

Πως ορίζεται ο εσωτερικός έλεγχος και ποιες οι βασικές αρχές του;

Πως ορίζεται η απάτη σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα;

Πόσο επαρκείς και αξιόπιστος είναι ο εσωτερικός έλεγχος σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα;

Πόσο σημαντική είναι η παρουσία του εσωτερικού ελεγκτή για τον εντοπισμό και την πρόληψη απάτης σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα;

Πόσο έχει επηρεάσει η διαδικτυακή τραπεζική την ευπάθεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην απάτη;

1.4 Δομή της Διπλωματικής Εργασίας

Η διπλωματική εργασία διακρίνεται ως εξής:

Αρχικά το πρώτο κεφάλαιο αποτελείται από την εισαγωγή της εργασίας και τις βασικές έννοιες, οι οποίες θα παρουσιαστούν εκτενέστερα στην παρούσα διπλωματική εργασία και αυτές είναι οι τραπεζικές απάτες, ο εσωτερικός έλεγχος και η σημαντική συμβολή του εσωτερικού ελεγκτή για την πάταξη και πρόληψη της τραπεζικής απάτης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνεται η βιβλιογραφική επισκόπηση της διπλωματικής εργασίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μία αναφορά αρχικά με μία σύντομη ιστορική αναδρομή του εσωτερικού ελέγχου, στη συνέχεια αναλύονται οι βασικές έννοιες που περιλαμβάνουν τις βασικές αρχές του εσωτερικού ελέγχου. Καθώς επίσης και την έννοια του εσωτερικού ελεγκτή και το ρόλο του στην αξιολόγηση μιας απάτης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μία εισαγωγή και παρατίθεται ο ορισμός της τραπεζικής απάτης. Γίνεται μία ανάλυση για τα είδη της τραπεζικής απάτης που μπορεί να προκύψουν τόσο από το εσωτερικό, όσο και από το εξωτερικό περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αλληλένδετο κομμάτι με το σύνολο δραστηριοτήτων για τις οποίες αρμόδια όργανα είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, η διοίκηση ή το πρόσωπο που ορίζεται για αυτό το ρόλο. Η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου σε έναν οικονομικό οργανισμό αποσκοπεί στην παροχή εμπιστοσύνης ώστε να επιτευχθεί ο στόχος ή οι στόχοι που έχουν τεθεί. Ενώ, η πρόληψη απάτης αποτελεί ένα προληπτικό μέτρο. Ένας οικονομικός οργανισμός διενεργεί εσωτερικό έλεγχο για να μπορεί να εποπτεύει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, ώστε να δημιουργείται ένα ασφαλές περιβάλλον. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου κρίνεται απαραίτητη.

Σε ότι αφορά τον εντοπισμό της απάτης στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό κλάδο έχει διεξαχθεί σημαντικός αριθμός μελετών – ερευνών ανά τον κόσμο. Μερικές εξ αυτών θα παρουσιαστούν στις επόμενες σελίδες για να διαπιστώσουμε τον βαθμό σπουδαιότητας και ύπαρξης του εσωτερικού ελέγχου και κυρίως στον χρηματοπιστωτικό κλάδο.

Στην βιβλιογραφική επισκόπηση επιδιώκεται να αναλυθούν στοιχεία μέσα από έρευνες που έγιναν στο παρελθόν για την έννοια της απάτης στον τραπεζικό τομέα, τις τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να εντοπίσουν τις απάτες, τις μορφές απάτης και με ποιο τρόπο δίνετε να αντιμετωπιστούν. Στη συνέχεια μέσα στα πλαίσια της βιβλιογραφικής επισκόπησης θα αναλυθεί και η γενική έννοια του εσωτερικού ελέγχου και ο βαθμός σπουδαιότητας του για τον εντοπισμό και τη μείωση φαινομένων απάτης στον τραπεζικό κόσμο.

2.2 Εσωτερικός Έλεγχος στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Οι Khanna και Agora, (2009), στην μελέτη τους επιδιώκεται η εξέταση των αιτιών που ευθύνονται για τις τραπεζικές απάτες. Ο σκοπός διεξαγωγής της ήταν να

διερευνηθεί ο βαθμός αντίληψης από μέρους των τραπεζικών υπαλλήλων για προληπτικές ενέργειες και πιο συγκεκριμένα πόσο σημαντική είναι η εκπαίδευση του προσωπικού για την πρόληψη της απάτης στον τραπεζικό κλάδο. Η έρευνα βασίστηκε στη χρήση ερωτηματολογίου σε υπαλλήλους τραπεζών σημαντικών περιοχών της Ινδίας. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας προέκυψε πως δεν υφίσταται σύστημα εσωτερικού ελέγχου σε σημαντικό βαθμό, αυτό είναι αποτέλεσμα κυρίως έλλειψης εκπαίδευσης, υπερφορτωμένο προσωπικό, ανταγωνισμός και χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης.

Οι Lauwo και Olatunde, (2010), μελέτησαν ότι η ύπαρξη ελέγχου σε εταιρείες που συναλλάσσονται λειτουργεί ως παράγοντες δημιουργίας εμπιστοσύνης στους συναλλασσόμενους με τις τράπεζες. Η έρευνα τους αποσκοπεί να μελετήσει το ρόλο των ελεγκτών σε ένα σύγχρονο και γεμάτο προκλήσεις τραπεζικό περιβάλλον. Δίδει ιδιαίτερη έμφαση του ρόλου του σε ότι αφορά τον επαγγελματισμό και την επιδίωξη κερδών και τις μεθόδους που επιδίδονται οι μεγάλες εταιρείες προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους. Η μελέτη επικεντρώνεται αν έλαβαν χρηματικές αμοιβές οι ελεγκτές, το βαθμό ανεξαρτησίας του ελεγκτή και την ποιότητα του έργου τους. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με τη μέθοδο συλλογής δευτερογενής στοιχείων μέσα από αρχειακή βιβλιογραφία, αναφορές τύπου, ρυθμιστικές και κυβερνητικές εκθέσεις, ετήσιες εκθέσεις, στοιχεία παραποίησης λογαριασμών και στοιχεία που αφορούσαν το ρόλο των ελεγκτών. Ο λόγος που η συλλογή στοιχείων έγινε με αυτή τη μέθοδο αφορά το γεγονός πως είναι πολύ δύσκολο να δώσουν εθελοντικά τα στοιχεία οι ελεγκτές στη Νιγηρία και για αυτό βασίστηκε στη συλλογή από δημοσιευμένα αρχεία. Η έρευνα κατέληξε πως οι ελεγκτές τις τράπεζες της Νιγηρίας στερούνται να διεξάγουν μία έρευνα ανεξάρτητη και ανεπηρέαστη.

Οι Hayali et al, (2012), εξέτασαν από τη σκοπιά ότι, η παγκοσμιοποίηση και η πολυπλοκότητα των τραπεζικών εργασιών τείνει να έχει αυξήσει τον βαθμό απάτης. Οι τράπεζες που αποτελούν το κύριο μέσο των οικονομικών, χρήζουν ιδιαίτερα σημαντικό να διατηρήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον με την ενσωμάτωση του εσωτερικού ελέγχου. Ιδιαίτερα, στην Τουρκία έχει καθιερωθεί με το νέο τραπεζικό νόμο και τους κανονισμούς της BRSA. Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διαπιστωθεί το πόσο σπουδαίος είναι ο ρόλος του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου και τι επιπτώσεις έχει. Για τη διεξαγωγή της έρευνας μελετήθηκαν οι ετήσιες εκθέσεις δεκαπέντε τραπεζών της Τουρκίας και τριών διεθνών τραπεζών. Τα στοιχεία

των οποίων αναλύθηκαν σύμφωνα με τις μεθόδους της ποιοτικής έρευνας. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα έδειξαν πως οι δραστηριότητες του εσωτερικού ελέγχου προσαρμόζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και υπάρχει αποτελεσματικότητά του ελέγχου στον τραπεζικό σύστημα της Τουρκίας. Οι αποτελεσματικοί έλεγχοι έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην ενδυνάμωση και προοπτικές.

Ο Akelola (2012), με την έρευνα του τείνει να συμβάλλει στο να γίνει γνωστή η απάτη στην Κένυα. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με μικτό πλαίσιο τόσο ποιοτικής, όσο και ποσοτικής έρευνας, κάνοντας χρήση συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων, το οποίο βασίζεται στο τρίγωνο της απάτης ώστε να αναλυθούν τα περιστατικά απάτης, όπως και τα κίνητρα που οδήγησαν σε απάτη. Από τα αποτελέσματα προέκυψε πολύ σημαντικό πρόβλημα στον τραπεζικό κλάδο της Κένυας. Επιπλέον, οι τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν όμοιες των παγκόσμιων προτύπων. Το τρίγωνο της απάτης αποδείχθηκε πως δεν ήταν αποτελεσματικό στον τραπεζικό κλάδο της Κένυας. Ταυτόχρονα, εντοπίστηκαν οι παράγοντες, τόσο από το εσωτερικό περιβάλλον, όσο και από το εξωτερικό. Αυτή ήταν η αδύναμη βιομηχανική συνεργασία, η ανεπάρκεια εκπαίδευσης, τα μη αποτελεσματικά συστήματα δικαιοσύνης, τα αδύναμα κυβερνητικά πλαίσια και οι ανύπαρκτοι προϋπολογισμοί απάτης.

Ο σκοπός της έρευνας των Gras-Gil, et al. (2012), είναι να μελετήσει το βαθμό συσχέτισης του εσωτερικού ελέγχου και της ποιότητας της χρηματοοικονομικής αναφοράς. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίων. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέληξαν ότι ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αυξάνει την ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Στην μελέτη του Ayagre (2014), αξιολογήθηκαν στοιχεία των δραστηριοτήτων του συστήματος εσωτερικού ελέγχου στις τράπεζες της Γκάνας. Τα στοιχεία που μελέτησε ήταν αυτά που χρησιμοποιούν αρχές και χαρακτηριστικά Coso, με τη χρήση ερωτηματολογίου και αναλύθηκαν με το πρόγραμμα SPSS. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας απέδειξαν ότι είναι πολύ ισχυροί οι έλεγχοι στις τράπεζες της Γκάνας.

Ο Tembo, (2015), διερεύνησε τα αίτια απάτης σε τράπεζες στη Ζιμπάμπουε. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων. Τα

αποτελέσματα έδειξαν πως οι υπάλληλοι των τραπεζών είχαν πολύ χαμηλό κίνητρο και δεν έχουν παρακολουθήσει ούτε συμμετάσχει σε καμία εκπαιδευτική δράση, σε ότι αφορά τον εσωτερικό έλεγχο στον τραπεζικό τομέα. Για το λόγο αυτό διαπιστώθηκε σχεδόν ανύπαρκτος ουσιαστικός εσωτερικός έλεγχος.

Ο Singh, (2016), διεξήγαγε έρευνα αποσκοπώντας να μελετήσει τα θέματα της τραπεζικής απάτης και το αυξανόμενο χρέος των πιστωτικών καρτών. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με δευτερογενή στοιχεία και διεξαγωγή ποιοτικής έρευνας από βιβλιογραφική ανασκόπηση καθώς και συνεντεύξεις σε εμπορικές τράπεζες και τράπεζες του δημοσίου τομέα. Οι ελεγκτικές εταιρείες, ο βαθμός αξιοπιστίας τρίτων και οι οργανισμοί αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας είναι προς αμφισβήτηση και κρίνεται σημαντικό να αυξηθεί η εποπτεία.

Οι Raymond και Ezejiofor et al. (2016), στην μελέτη τους ασχολούνται με τον αντίκτυπο της εγκληματολογικής λογιστικής για να καταπολεμηθούν δόλιες δραστηριότητες, ώστε να εξασφαλιστεί η καλή διακυβέρνηση του τραπεζικού τομέα της Νιγηρίας. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίου από εμπορικές τράπεζες. Η έρευνα κατέληξε ότι η δικαστική λογιστική αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο προστασίας, ώστε να αντιμετωπίζονται τα οικονομικά εγκλήματα στα τραπεζικά ιδρύματα. Επιπλέον ένας έλεγχος είναι πάντα σημαντικός για να εξασφαλίζεται η εταιρική διακυβέρνηση στους οικονομικούς οργανισμούς.

Σκοπός της μελέτης των Baz et al. (2016), είναι να αναπτυχθεί ένα εννοιολογικό πλαίσιο που να προμηθευτεί στις τράπεζες της Σαουδικής Αραβίας για την πρόληψη της απάτης. Η έρευνα διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίου. Η πρόληψη της απάτης σε μία τράπεζα έχει δύο μηχανισμούς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, τον διοικητικό και τον τεχνικό. Εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού δευτερογενών στοιχείων και των αναφορών για υποθέσεις απάτης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Σαουδικής Αραβίας.

Η έρευνα των Tulus et al. (2016), αποσκοπεί να μελετήσει την επιρροή των προτύπων χρηματοοικονομικής λογιστικής, της ανεξαρτησίας του εποπτικού Συμβουλίου και τις αρμοδιότητες που έχει ο ελεγκτής, ώστε να προλαμβάνεται η απάτη στις τράπεζες της Ινδονησίας. Η έρευνα έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αποδείχθηκε πως τόσο τα πρότυπα χρηματοοικονομικής

λογιστικής, όσο και η ανεξαρτησία του εποπτικού συμβουλίου επηρεάζουν στον ίδιο βαθμό την πρόληψη της απάτης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Οι Mr. Asiligwa και Rennox (2017), κατά την διεξαγωγή της έρευνας τους αποσκοπούσαν να μελετήσουν το βαθμό που επιδρά ο εσωτερικός έλεγχος στον τραπεζικό τομέα στην Κένυα. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων. Το δείγμα που συμμετείχε ήταν το σύνολο των διευθυντών των υποκαταστημάτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οι επόπτες μετρητών και οι διευθυντές επιχειρήσεων που συνεργάζονται με τις τράπεζες στην Κένυα. Με την ολοκλήρωση της διαπιστώθηκε πως τόσο ο έλεγχος, όσο και το περιβάλλον δεν επιδρούν στην πρόληψη της απάτης. Ενώ, από την άλλη το να εκτιμάται ο κίνδυνος, να παρακολουθούνται οι δραστηριότητες και να κοινοποιούνται οι πληροφορίες είναι πιο σημαντικοί παράγοντες στην πρόληψη απάτης.

Οι Fuad et al (2019), από την μελέτη τους επιδιώκουν να εξετάσουν αν ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί πολύ σημαντικό εργαλείο κατά της απάτης. Έρευνα που διεξήχθη στην Ινδονησία εξέτασε την ελεγκτική εμπειρία των ελεγκτών. Πιο συγκεκριμένα, αποσκοπεί να μελετήσει την πείρα των ελεγκτών στον τραπεζικό κλάδο και σε ότι αφορά τους ελεγκτές γενικά, αλλά και πιο ειδικά τους ελεγκτές απάτης. Ο πληθυσμός που μελετήθηκε ήταν ο τραπεζικός κλάδος της Σουματέρα της Ινδονησίας. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με τη μέθοδο της σκόπιμης δειγματοληψίας στους εσωτερικούς ελεγκτές της Σουματέρα. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το λογισμικό SPSS και για να αυξηθεί ο βαθμός αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου έγινε χρήση του συντελεστή Cronbach Alpha. Από την έρευνα προέκυψε πως η τεχνογνωσία των εσωτερικών ελεγκτών είναι σημαντικός παράγοντας ώστε να εντοπίσουν μία απάτη. Από τα αποτελέσματα γίνεται φανερό πως οι εσωτερικοί ελεγκτές της Σουματέρα δεν είναι επαρκώς καταξιωμένοι ώστε να εντοπίζουν μία απάτη και αυτό είναι απόρροια του εργασιακού τους περιβάλλοντος, κατά το οποίο δεν ενθαρρύνονται η περαιτέρω βελτίωση των γνώσεων τους. Καθώς και η αδυναμία απόκτησης ειδικού ελεγκτή προκειμένου να βοηθήσει τους εσωτερικούς ελεγκτές στο έργο τους.

Οι Babatunde Alao et al. (2019), εξέτασαν τον αντίκτυπο και την αποτελεσματικότητα του εγκληματολογικού ελέγχου, ώστε να εντοπιστεί, να διερευνηθεί και να προληφθεί η απάτη σε ψηφιακό περιβάλλον στις εμπορικές

τράπεζες της Νιγηρίας. Πιο συγκεκριμένα, ήθελε να διαπιστώσει αν οι δικαστικοί έλεγχοι δύνανται να μπορούν να εντοπίσουν απάτες και αν βρίσκουν εμπόδια. Όπως και ποιος είναι ο ρόλος τους στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Τα στοιχεία συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου, προσωπικών συνεντεύξεων και βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως οι ελεγκτές θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους υλική και τεχνική ικανότητα ώστε να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους.

Οι Utami et al. (2020), εξέτασαν πώς επιδρά η διακυβέρνηση της τεχνολογίας των πληροφοριών, του εσωτερικού ελέγχου και της οργανωτικής κουλτούρας, ώστε να προληφθεί εγκαίρως η απάτη. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις που έχουν οι υπάλληλοι του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στην Ινδονησία. Η μελέτη έκανε συνδυαστική χρήση δείγματος για επιλογή τράπεζας και δείγματος ευκολίας των ερωτηθέντων στην έρευνα. Ολοκληρώνοντας την έρευνα προέκυψε πώς τόσο ο εσωτερικός έλεγχος, όσο και η οργανωσιακή κουλτούρα φέρουν σημαντική επίδραση στο να ενημερώσουν έγκαιρα και να προλάβουν την απάτη.

Οι Samuel et al. (2021), διεξήγαγαν έρευνα για να παρουσιάσουν σε εννοιολογικό πλαίσιο τα μέτρα που δύνανται να εφαρμόσουν οι τράπεζες και οι κυβερνητικές αρχές προκειμένου να αντιμετωπιστεί η συνεχώς αυξανόμενη απάτη που οφείλεται στην ηλεκτρονική τραπεζική. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων. Η έρευνα διαπίστωσε πως η τεχνολογική πρόοδος οδηγεί σε αυξανόμενα περιστατικά απάτης. Κύρια μορφή απάτης είναι η ηλεκτρονική απάτη. Συνεπώς απαιτούνται τεχνολογικές λύσεις για την πρόληψη της και πιο συγκεκριμένα στην αύξηση των συστημάτων ασφαλείας του εσωτερικού ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 Ιστορική Αναδρομή Εσωτερικού Ελέγχου

Το ύψος των όγκων των συναλλαγών, η μειωμένη ή και ελλιπής στοιχειώδης οργάνωση, η ανεπαρκής χρηστή διαχείριση των οικονομικών πόρων τόσο στον δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα, η κατάχρηση άσκησης εξουσίας, η μη καταβολή των φορολογικών και οικονομικών υποχρεώσεων. Καθώς, και η μη ανταπόκριση της πολιτείας στις υποχρεώσεις των πολιτών της, τα φαινόμενα διαφθοράς, οι κλοπές, η άσκοπη και αλόγιστη σπατάλη, η έλλειψη σεβασμού στο περιβάλλον και η κατασπατάληση του πλούτου είναι μερικά από τα πολύ σημαντικά προβλήματα τα οποία έχουν κάνει την εμφάνισή τους χρόνια πριν και δεν αποτελούν πρόσφατα προβλήματα της εποχής μας.

Ανατρέχοντας στην ιστορία θα διαπιστώσουμε ότι οι ρίζες αυτών των προβλημάτων βρίσκονται στην αρχική συγκρότηση των πρώτων κοινωνιών. Από τους Αρχαίους χρόνους οι τότε άρχοντες είχαν αναγκαστεί να λάβουν κάποια μέτρα, να θεσπίσουν κάποιους μηχανισμούς και τρόπους με τους οποίους έλεγχαν και μπορούσαν να πατάξουν τέτοιου είδους φαινόμενα.

Την εποχή εκείνη με τα μέσα που διέθεταν και την κρίση τους, δημιούργησαν ένα υποτυπώδες σύστημα ελέγχου της εποχής. Τον εσωτερικό έλεγχο της εποχής από ανθρώπους, οι οποίοι ήταν διακεκριμένοι για την ηθική τους, την τιμιότητα τους και την γνώση τους, τους οποίους και αποκαλούσαν ελεγκτές. Μέσω της ιστορικής αναδρομής του εσωτερικού ελέγχου διαπιστώνεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος έχει τις ρίζες του και τονίζεται η σπουδαιότητα του πάνω από 5.000 χρόνια. Συνεπώς το επάγγελμα του ελεγκτή δεν είναι κάτι πρωτόγνωρο.

Από τους Αρχαίους ακόμη χρόνους η ανάγκη του ελέγχου ήταν επιτακτική. Οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι ο Σωκράτης, ο Αριστοτέλης, ο Πλάτων, χάραξαν κάποιες βασικές κατευθύνσεις μέσω της οποίας δινόταν η δυνατότητα να δημιουργηθεί μία μορφή ελέγχου. Ταυτόχρονα, την ίδια εποχή η επίβλεψη ελέγχου παρουσιάστηκε και στην αρχαία Αίγυπτο, επί εποχής τους Φαραώ.

Γενικότερα, σε όλη την αρχαία Ελλάδα βρίσκουμε τους ελεγκτές, οι οποίοι είχαν διάφορες ονομασίες σε άλλες περιοχές καλούνταν εξεταστές, σε άλλες συνήγοροι. Στην αρχαία Ρώμη ονομαζόταν ύπατοι ή τιμητές ή ταμίεις. Γενικότερα, οι αρμοδιότητες αυτών των ανθρώπων ήταν να εξετάζουν τους λογαριασμούς, να επιβλέπουν το δημόσιο θησαυρό για να αποφεύγονται υποκλοπές και γενικότερα είχαν τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης.

Στα τέλη του Μεσαίωνα και στις αρχές της Αναγέννησης, στην πατρίδα της λογιστικής την Ιταλία παρουσιάζονται τα πρώτα σημάδια του επίσημου ελεγκτή. Η πρώτη εμφάνιση του auditor - ελεγκτής ανάγεται στο 1825 στην Αγγλία. Η πρώτη Ένωση Επαγγελματιών Ελεγκτών δημιουργήθηκε το 1581 στη Βενετία με τον τίτλο Coliegio dei Raxonati. Επρόκειτο για έναν Κρατικό θεσμό, ο οποίος τάχιστα απέκτησε μία μεγάλη επιρροή και ρύθμιζε αυστηρά τις δραστηριότητες των μελών του. Παρόμοιες κρατικές ενώσεις ιδρύθηκαν αργότερα στο Μιλάνο και στην Πολωνία γνωστές ως Academia dei Regioneri το 1658.

Ο θεσμός της ελεγκτικής πέραν των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων δεν άφησε ανεπηρέαστους μεγάλους ηγέτες της εποχής. Για το λόγο αυτό παρατηρείται ότι στα τέλη του 17ου αιώνα στη Γαλλία να ιδρύθηκε το 1807 από τον Ναπολέον το Ελεγκτικό Συνέδριο του Παρισιού. Όπου, ένας ελεγκτής είχε ως καθήκοντα του να επαληθεύει το σύνολο των λογαριασμών και των υπολογισμών. Επομένως, πρόκειται για τον πρώτο επίσημο εσωτερικό ελεγκτή.

Στην Αγγλία ξεκίνησε ο νεότερος λογιστικός έλεγχος, (Public Accountancy) και κάνουν την εμφάνιση τους οι πρώτοι ορκωτοί λογιστές, (Chartered Accountants). Από τις αρχές του 19ου αιώνα απέκτησε σπουδαιότητα ο λογιστικός έλεγχος καθώς διενεργούνταν από ειδικούς επαγγελματίες ελεγκτές. Ταυτόχρονα, πρέπει να αναφερθεί ότι σταθμός για την ιστορία και την ανάπτυξη του ελεγκτικού επαγγέλματος στην Αγγλία αποτέλεσε και ο νόμος για τη συγχώνευση των Σιδηροδρομικών εταιρειών το 1845, όπου και ορίστηκε ετησίως να θεωρείται ο ισολογισμός τους από τους ελεγκτές.

Για την εξύψωση του επαγγέλματος στην Αγγλία σχηματίστηκαν επαγγελματικές ενώσεις. Αρχικά στη Σκωτία το 1854 δημιουργήθηκε η Society of accountants in Edinburgh, το 1880 ιδρύθηκε το Institute of chartered accountants in England and Wales, και το 1885 η Society of incorporated accountants and auditors, η οποία το

1957 συγχωνεύτηκε με τις υπόλοιπες Ενώσεις, το Institute of chartered accountants in Ireland και η Association of Certified and corporate accountants.

Σε άλλες χώρες όπως Αμερική, Καναδάς, Γερμανία την ίδια χρονική περίοδο μιμήθηκαν σε επαγγελματικές οργανώσεις της Αγγλίας και έτσι σήμερα οι παραπάνω χώρες όπως στο σύνολό τους και όλες οι χώρες έχουν ένα αναπτυγμένο θεσμό εσωτερικού ελέγχου παρόμοιο επιπέδου με αυτό της Αγγλίας (Παπαστάθης, 2003).

3.2 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στην Ελλάδα

Στη χώρα μας το 1833 ιδρύθηκε το ελεγκτικό συνέδριο, το οποίο είχε εμπνευστεί από τις ιδέες και την οράματα των αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων. Επρόκειτο για ένα θεσμό αντίστοιχο με αυτόν που ίδρυσε το 1807 ο Ναπολέοντας στη Γαλλία για να επιτηρούνται οι κρατικές δαπάνες. Αποσκοπώντας, να επεξεργάζονται τους λογαριασμούς, ώστε να διαπιστώνεται αν τηρούνται οι αρχές του δημοσιονομικού συστήματος και αν η διαχείριση του Κράτους πραγματοποιείται με αυτό το σύστημα. Καθώς επίσης, αν τα όργανα διοίκησης ασκούν τα διοικητικά τους καθήκοντα όπως ορίζουν οι νόμοι και οι κανόνες λειτουργίας, αν υφίστανται τα νόμιμα δικαιολογητικά για τα έσοδα και τα έξοδα. Και τέλος, αν πραγματοποιείται σύμφωνα με το σύστημα αυτό η διάθεση των χρημάτων για να καλυφθούν οι ανάγκες για τις οποίες δόθηκαν αρχικά. Επίσης, θα είναι υπεύθυνο για να κρίνει τα αποτελέσματα της διαχείρισης των μεταβολών που είναι απαραίτητες να γίνουν για να μπορέσει να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός. Στην ίδρυση του ελεγκτικού συνεδρίου στη χώρα μας ορκίστηκαν τέσσερις ελεγκτές – σύμβουλοι, ένας γραμματέας, δύο υπογραμματείς και 11 λογιστές.

Το ενδιαφέρον να ιδρυθεί ένα πιο οργανωμένο σώμα ελεγκτών στην Ελλάδα άρχισε το 1931 με το νόμο Ν. 5076 και υλοποιήθηκε το 1955 με το Νομικό Διάταγμα 3329/1955. Βάσει του οποίου ιδρύθηκε το σώμα ορκωτών λογιστών. Επρόκειτο για εξωτερικούς ελεγκτές, οι οποίοι ενεργούσαν ελέγχους για λογαριασμό των μετόχων σε αντίθεση με τους εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι διενεργούν ελέγχους για λογαριασμό της διοίκησης.

Επίσης, σύμφωνα με το νόμο Ν. 2477, ιδρύθηκε μία ανεξάρτητη διοικητική αρχή η οποία ονομάζεται και Συνήγορος του Πολίτη πρόκειται για ένα εξωδικαστικό μηχανισμό ελέγχου και διαμεσολάβησης. Ο οποίος εντάσσεται στη λογική του να επιλύει τις διαφορές και όχι της καταγγελίας μεταξύ των πολιτών με τους δημόσιους φορείς – υπηρεσίες. Σύμφωνα με το νόμο αυτό στο άρθρο 1 συνίσταται ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ονομάζεται Συνήγορος του πολίτη και έχει ως αποστολή: τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 για την προστασία των δικαιωμάτων του Πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας, θεσμός που έχει τις ρίζες του στην Αρχαία Ελλάδα (Παπαστάθης, 2003).

3.3.Το Νομικό Πλαίσιο του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα

Η αρχική εμφάνιση του εσωτερικού ελέγχου στη χώρα μας παρουσιάζεται δειλά στο τέλος της δεκαετίας του 1970 με αρχές της δεκαετίας του 1980. Πιο συγκεκριμένα το 1985 το Πρωτοδικείο Αθηνών ίδρυσε το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών ελεγκτών με απόφαση 1457/7.6.85, ήταν αρμόδιο συλλογικό όργανο το οποίο εκφράζει τον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα. Απαρτιζόταν από επταμελές διοικητικό συμβούλιο των οποίων μέλη ήταν πτυχιούχοι ανώτατων σχολών που ασκούσαν αποδεδειγμένα το επάγγελμα του εσωτερικού ελεγκτή.

Ο εσωτερικός έλεγχος ξεκίνησε να γίνεται ευρέως γνωστός μέσω της προβολής του από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, οι οποίοι διοργάνωσαν δύο ευρωπαϊκά συνεδρία στην Ελλάδα το πρώτο το 1994 και το δεύτερο το 1997. Όπως και με τη σύνδεση του Ελληνικού Ινστιτούτου με το αντίστοιχο Ινστιτούτο της Αμερικής και με την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ινστιτούτο Εσωτερικών ελεγκτών εσωτερικού ελέγχου.

Φαινόμενα όπως συγχωνεύσεις εταιρειών, εισαγωγή εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η ολοκληρωτική οικονομική ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν κάποιοι από τους παράγοντες που συνέβαλαν καθοριστικά στο να

αναδειχθεί και να αναβαθμιστεί ο εσωτερικός έλεγχος. Με απόφαση 2438 η τράπεζα της Ελλάδος δημιουργεί επιτροπή ελέγχου και ανεξαρτησία της επιθεώρησης.

Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς με την εγκύκλιο υπ αριθμόν 6 επισημαίνει προς τις Ε.Λ.Δ.Ε. ότι οφείλει να διαθέτει υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου. Ταυτόχρονα δύο αποφάσεις της επιτροπής κεφαλαιαγοράς η 5/2004 και ο νόμος 3016, που αφορούσε την εταιρική διακυβέρνηση, υποχρέωσε τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών να έχουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Οι παραπάνω αποφάσεις ήταν οι παράγοντες που συνέβαλαν θετικά στο να αναγνωριστεί ο βαθμός ανάγκης του εσωτερικού ελέγχου, να αναβαθμιστεί το επάγγελμα του ελεγκτή στη χώρα μας και να συνδράμει θετικά στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων (Παπαστάθης, 2003).

3.4 Ορισμός Εσωτερικού Ελέγχου

Ο ορισμός που δίνει το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών για τον εσωτερικό έλεγχο (Internal Auditing), είναι *«μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα καλά σχεδιασμένη και οργανωμένη μέσω των τεχνικών και επιστημονικών προσεγγίσεων. Αξιολογεί την επάρκεια λειτουργίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Να προσθέτει αξία και να βελτιώνουν τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική αποτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, τον περιορισμό ή εξάλειψη αυτού που αναλαμβάνει η διοίκηση να διαχειριστεί για την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων»* (Παπαστάθης, 2003).

3.5 Η Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου

Η ύπαρξη του ισχυρισμού των υπευθύνων σε μία οικονομική μονάδα ότι τα πάντα διοικούνται και λειτουργούν με τον πλέον ιδανικό τρόπο, όπως οι αποφάσεις, οι διαδικασίες και οι κανόνες δεν είναι αποδεκτό από το κομμάτι της ελεγκτικής.

Η μη επαρκής, έγκυρη και αξιόπιστη πληροφόρηση είναι ένα φαινόμενο το οποίο οφείλεται σε προσωπικές αδυναμίες επίβλεψης των λειτουργιών από τα στελέχη. Καθώς επίσης, και την οργάνωση των φορέων που παρατηρούν. Πρακτικά οι διοικήσεις δεν έχουν άμεση και αντικειμενική πληροφόρηση για να μπορέσουν να εξακριβώσουν και να διαπιστώσουν αν λειτουργούν οι κατάλληλες ασφαλιστικές δικλείδες σε όλους τους τομείς της επιχείρησής τους.

Σύμφωνα με την ιστορική αναδρομή και τη διεθνής εμπειρία παρουσιάζεται η αναγκαιότητα ενημέρωσης των στελεχών για την ομαλή λειτουργία μιας οικονομικής μονάδας, από μία ανεξάρτητη αρχή από τα στελέχη παραγωγής, τον εσωτερικό έλεγχο.

Ο εσωτερικός έλεγχος με τις υπηρεσίες που προσφέρει, οι πλέον εξειδικευμένες και αναβαθμισμένες ως σύμβουλος. Κρίνεται πλέον απαραίτητος και χρήσιμος στη διοίκηση μιας και μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά, να εντοπίσει διαχειριστικές αδυναμίες, να προλάβει και να καταστείλει απρόβλεπτα γεγονότα και να επιβεβαιώσει την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης.

Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι προφανές από τις αδυναμίες που διακρίνουν έναν άνθρωπο. Σύνηθες φαινόμενο είναι τα λάθη που οφείλονται σε ατέλειες οι οποίες είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης ικανότητας. Ένα άτομο δεν μπορεί να γνωρίζει τα πάντα. Ταυτόχρονα, η κλοπή και η απάτη, οι οποίες ανάγονται στην ανθρώπινη φύση είναι δυνατόν να καταπολεμηθούν, να αποφευχθούν και να προβλεφθούν εγκαίρως από τον εσωτερικό έλεγχο και να μπορέσουν να περιορίσουν στο ελάχιστο δυνατό την επανεμφάνισή τους.

Η αναγκαιότητα ύπαρξης εσωτερικού ελέγχου σε μία οικονομική μονάδα περιγράφεται, όσο πιο ολοκληρωμένα και γλαφυρά μπορούσε από τον Γάλλο Pierre A. Dussaulx, ο οποίος ανέφερε: «κάθε ζωντανός οργανισμός και κάθε μηχανή είναι

προικισμένοι είτε από τη φύση, είτε από τον κατασκευαστή του με ρυθμιστικές διευθετήσεις, προοριζόμενες να πειθαρχούν τις κινήσεις του και να συγκρατούν τη συνοχή της δομής του. Υπό ομαλό καθεστώς πορείας ή καλής υγείας ο αντανακλαστικός χαρακτήρας των οργάνων τούτων εγγυάται την ασφάλεια της πορείας και προφυλάσσει το σύνολο από περιπέτειες, υπό τον όρο ότι από καιρό σε καιρό μία ενσυνείδητη παρέμβαση θα επιβεβαιώνει την καλή τους λειτουργία. Στις επιχειρήσεις όπως και στους ζωντανούς οργανισμούς η χρήση γέννα τη φθορά και η διάρκεια το γήρας. Αυτό σημαίνει, οι γενικά λεπτοί αυτοί οι ρυθμιστικοί μηχανισμοί υπόκεινται και αυτοί στη φθορά ή στο γήρας για αυτό και επιβάλλονται περιοδικές επαληθεύσεις μέσω ενός συστήματος που δεν είναι τίποτε άλλο από τον εσωτερικό έλεγχο».

3.6 Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου

Αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου (Internal Audit) είναι να παρέχει εξειδικευμένα και υψηλού επιπέδου υπηρεσίες προς τη διοίκηση των οικονομικών μονάδων.

Προχωρώντας σε αξιολόγηση το σύστημα ελέγχου βοηθά τα μέλη της οικονομικής μονάδας στο να ασκούν πιο αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, να διενεργούνται επιστημονικές αναλύσεις, να αξιολογούνται και να παρέχονται σχετικές συμβουλές με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Παρακάτω αναφέρονται μερικές από τις δράσεις τις οποίες εξετάζει και αξιολογεί ο εσωτερικός έλεγχος, αυτές είναι:

Η ύπαρξη συστήματος οργάνωσης και επάρκειας σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα μιας οικονομικής μονάδας. Καθώς με την ύπαρξη διαδικασιών και εξουσιοδοτήσεων μπορούν να ρυθμιστούν οι σχέσεις των συναλλαγών και των συνεργασιών με τρίτα πρόσωπα.

Η περιοδική επιβεβαίωση, με αντικειμενικό τρόπο για την λειτουργία της επιχείρησης σε σχέση με τους αρχικούς στόχους και το τελικό αποτέλεσμα.

Η μέτρηση της απόδοσης του management εξαιρουμένης της διοίκησης, η οποία αποβλέπει στη σωστή διαχείριση των παραγωγικών μέσων και πόρων.

Η συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιχειρηματικών κινδύνων και η αποτελεσματική διαχείριση αυτών.

Η τήρηση πολιτικής προσωπικού προαγωγής, αξιολόγησης και αξιοποίησης των στελεχών της οικονομικής μονάδας.

Η τήρηση κανόνων επαγγελματικής συμπεριφοράς, νομοθεσίας και διαδικασίες όπως και η απονομή ευθυνών και επιβραβεύσεων.

Οι επικερδείς και μη δραστηριότητες της οικονομικής μονάδας, των οποίων η κρίση προκύπτει από αναλύσεις και εντοπίζονται στο σημείο που επιδέχονται βελτίωση και να επέλθουν σε αυτά άμεσα όπου υπάρχει ανάγκη για επιδιορθώσεις.

Η τήρηση των προτύπων που έχουν τεθεί από τη διοίκηση. Η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας αυτών και οι πολιτικές που της υπαγορεύει.

Η αξιολόγηση αποδοτικότητας των επενδύσεων σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό.

Ο τρόπος και η αποτελεσματικότητα της άσκησης εποπτείας από τα στελέχη και η συμπεριφορά των εργαζομένων.

Ο βαθμός συμμόρφωσης των εργαζομένων στις αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση για τον τρόπο λειτουργίας και οι εξουσιοδοτήσεις που δίδονται προς τους τρίτους.

Το ύψος του κόστους των τμημάτων και η σύγκρισή τους με τον προϋπολογισμό μελέτης της σχέσης κόστους – οφέλους.

Η αποφυγή καταχρήσεων, κλοπών, φθορών, απόκρυψη στοιχείων, προσκοπισμό οικονομικών οφελών και η αδιαφορία των υπευθύνων εξαιτίας της παρουσίας του εσωτερικού ελέγχου.

Η διαπίστωση εάν είναι γνώστες και έχουν δοθεί με σαφήνεια οι αρμοδιότητες που καθιστούν έλεγχο στην οικονομική μονάδα και αν έχει αξιοποιηθεί το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό.

Η ακρίβεια, η εξασφάλιση της πληρότητας και η αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και των βιβλίων της επιχείρησης της οικονομικής μονάδας.

Αν τηρούνται οι προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου στην παραγωγική διαδικασία σύμφωνα με τα καθορισμένα στάνταρ που έχουν θεσπιστεί.

Η ύπαρξη μέσων προστασίας και εάν είναι επαρκή ώστε να φυλάξουν τα περιουσιακά στοιχεία από φθορά, απώλεια, κλοπή.

Ο βαθμός συνεργασίας που έχει ο φορέας με τρίτα πρόσωπα και το ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Η αξιοποίηση των μέσων παραγωγής και η απόδοση αυτών, η συντήρησή τους, η παραγωγή τους, το ύψος και η διαχείριση των αποθεμάτων, και η διάθεση των προϊόντων της οικονομικής μονάδας.

Η ύπαρξη κλίματος με το οποίο θα αποδέχονται τη συνεργασία με το τμήμα ελέγχου.

Η υπηρεσία πολιτικής πωλήσεων και εισπράξεων. Καθώς επίσης και η ομαλή και σωστή διαχείριση των διαθέσιμων, των όρων δανεισμού και πληρωμών και γενικότερα η αξιολόγηση των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Η δυναμική του περιβάλλοντος της επιχείρησης και τα μέτρα που οφείλει να πάρει ώστε να μπορέσει να επιβληθεί έναντι του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Η ύπαρξη κλίματος επικοινωνίας και συνεργασίας των εργαζομένων ανά τμήμα και των συνολικών τμημάτων μεταξύ τους. Η διαπίστωση προβλημάτων προσωπικού τα οποία μπορεί να οδηγήσουν σε δυσάρεστα αποτελέσματα.

Η εικόνα που προβάλλει η επιχείρηση στην γενικότερη αγορά, στους ανταγωνιστές της και το καταναλωτικό κοινό.

Η εξέταση και η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων, η διαμόρφωση άποψης για την ποιότητα της εργασιακής απόδοσης και η εισαγωγή προτάσεων για τη βελτίωση των αδυναμιών της οικονομικής μονάδας (Παπαστάθης, 2003).

3.7 Βασικές Αρχές Εσωτερικού Ελέγχου

Ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου για να θεωρείται επαρκές θα πρέπει να πληρεί τις παρακάτω βασικές αρχές:

Επαρκής λογιστική οργάνωση και κατάλληλη μηχανογραφική υποστήριξη. Καθότι ένα οργανωμένο σύστημα σύγχρονου εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να έχει την κατάλληλη λογιστική οργάνωση και τη μηχανογραφική υποστήριξη.

Να υπάρχει σαφής διαχωρισμός των λειτουργιών της όπως η συναλλακτική στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο των συναλλαγών. Η διαχειριστική, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων. Η λογιστική, η οποία περιλαμβάνει τη λογιστική απεικόνιση και παρακολούθηση των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων, των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που έχει μία οικονομική μονάδα.

Η κατανομή των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών στο προσωπικό της οικονομικής μονάδας. Σύμφωνα, με τα προσόντα που διαθέτει θα πρέπει να σχεδιάζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιφέρουν το μέγιστο δυνατό τα αποτελέσματα.

Η άμεση έκδοση προκαθορισμένων στοιχείων, εισπράξεων, πληρωμών και κάθε ειδών δημιουργεί απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Η καθιέρωση μέτρων προστασίας των λογιστικών αρχείων και στοιχείων, με τα οποία θα αποκλείεται οποιαδήποτε πρόσβαση σε αυτά από αρμόδια πρόσωπα της επιχείρησης.

Η διενέργεια ανά τακτά χρονικά διαστήματα φυσικών επαληθεύσεων των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Η συμφωνία των λογαριασμών με τις τράπεζες, με τους πελάτες και όλα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Τέλος, η λήψη μέτρων φυσικής προστασίας περιουσιακών στοιχείων και η χρήση αυτών (Λουμιώτης, 2021).

Επιγραμματικά μπορούν να αναφερθούν ως βασικές αρχές ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου οι παρακάτω:

Η κατάλληλη στελέχωση με εξειδικευμένο στελεχιακό ανθρώπινο δυναμικό.

Η αποκέντρωση της διοίκησης.

Ο διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.

Η παροχή εξουσιοδοτήσεων για τις συναλλαγές και την εκπροσώπηση της οικονομικής μονάδας έναντι τρίτων.

Η διασφάλιση των συναλλαγών, σύμφωνα με τις υπάρχουσες πολιτικές διαδικασίες.

Η επιτήρηση και η επιθεώρηση της εργασίας των εργαζομένων και των στελεχών ώστε να υπάρχει άμεση διορθωτική παρέμβαση.

Η έγκαιρη και τακτική ενημέρωση.

Ο σχεδιασμός του ελέγχου στα ίδια τμήματα.

Η έκταση ελέγχων ανάλογα με τον κίνδυνο που έχει το κάθε τμήμα.

Η θέσπιση τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

3.8 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Ο εσωτερικός έλεγχος στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως και η επάρκεια αυτού στο εσωτερικό περιβάλλον των τραπεζικών οργανισμών θα πρέπει να έρχεται σε σύνδεση με μία αποτελεσματική λειτουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου. Όπου θα αξιολογεί και θα είναι ανεξάρτητος για τον έλεγχο εντός των τραπεζικών ιδρυμάτων σύμφωνα με την επιτροπή Βασιλείας. Είναι σημαντικό να ακολουθείτε μία σειρά αποτελεσματικών πολιτικών και πρακτικών, όπου η διοίκηση των τραπεζικών ιδρυμάτων θα λαμβάνει εκείνα τα μέτρα και τα οποία θα καλύπτουν τις αδυναμίες του εσωτερικού ελέγχου.

Ταυτόχρονα, η καλή συνεργασία μεταξύ του εσωτερικού ελεγκτή, με τον εξωτερικό ελεγκτή μπορεί να βελτιστοποιήσει το αποτέλεσμα του ελέγχου.

Η ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο είναι οργανωμένο όπως ορίζει η επιτροπή ελέγχου τείνει να διευκολύνει το έργο των ελεγκτών εποπτών των τραπεζών. Όταν υπάρχει ένα ισχυρός και αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος, ο οποίος είναι ανεξάρτητος από τον εξωτερικό έλεγχο συμβάλλει στην αποτελεσματική σχέση μεταξύ της διοίκησης της τράπεζας και των εποπτικών αρχών των τραπεζικών ιδρυμάτων. Η αποτελεσματική ύπαρξη και η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου είναι μία πολύ σημαντική πηγή πληροφοριών σε ότι αφορά τη διοίκηση της τράπεζας. Όπως επίσης και για τις εποπτικές αρχές των τραπεζών για την ποιότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου σε ένα τραπεζικό ίδρυμα είναι ανεξάρτητο από τη διοίκηση, έχει την ευθύνη να ελέγχει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων που γίνονται μέσα στο τραπεζικό ίδρυμα, να διαχειρίζεται και να περιορίζει τον κίνδυνο προστατεύοντας τα περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας.

Σύμφωνα με την επιτροπή της τραπεζικής εποπτείας της Βασιλείας, ως αποτελεσματική λειτουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου μιας Τράπεζας είναι να αξιολογεί ανεξάρτητα και αντικειμενικά την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της διεξαγωγής του εσωτερικού ελέγχου στο να διαχειρίζεται τους κινδύνους και να παρέχει βοήθεια στα ανώτερα στελέχη και στο διοικητικό συμβούλιο προστατεύοντας το τραπεζικό ίδρυμα και τη φήμη αυτού (Staciokas & Rupsys, 2005).

Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου μιας Τράπεζας είναι υπεύθυνο για τις παρακάτω λειτουργίες:

Να αξιολογεί και να διασφαλίζει τα περιουσιακά στοιχεία.

Να διερευνά για τυχόν απάτες.

Να αξιολογεί τους εσωτερικούς ελέγχους.

Να αξιολογεί τις λειτουργικές διαδικασίες των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Να αξιολογεί τις λογιστικές και οικονομικές πληροφορίες όπως επίσης και να τις ελέγχει.

Να ελέγχει για τη συμμόρφωση σε πολιτικές, νομικές και λειτουργικές διαδικασίες των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Να αξιολογεί κατά πόσο γίνεται αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων.

3.8.1 Τα Οφέλη του Εσωτερικού Ελέγχου σε ένα Τραπεζικό Ίδρυμα

Η αποτελεσματική λειτουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου μπορεί να εξασφαλίσει και μία αποτελεσματική λειτουργία των τραπεζών και να της παρέχει τα εξής οφέλη:

Διασφαλίζει τη συνεχή διαδικασία του ελέγχου, η αξιολόγηση και οι εκθέσεις που καταρτίζονται από τον εσωτερικό ελεγκτή είναι μία συνεχής δράση, η οποία παρουσιάζει τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες καθ' όλη τη διάρκεια ενός έτους, και με τον τρόπο αυτό επιτρέπει στη διοίκηση των τραπεζικών ιδρυμάτων να εφαρμόσει τυχόν αλλαγές, μεταβολές ή και βελτιώσεις εγκαίρως.

Δημιουργία κρίσεων, οι εσωτερικοί ελεγκτές έχοντας τη γνώση να μπορούν να συνδυάσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες και τα αποτελέσματα που βρίσκουν, θα παρέχουν ακριβή εικόνα για την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος όπως και αν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της διοίκησης.

Συμβάλλουν στη διασφάλιση της ποιότητας, οι εσωτερικοί ελεγκτές κατέχουν ένα σημαντικό ρόλο με τον οποίο παρακολουθούν και διασφαλίζουν ότι οι υπόλοιποι θα συμμορφώνονται με τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τους εσωτερικούς κανονισμούς.

Παρέχουν υπηρεσίες στο τραπεζικό ίδρυμα, η θέση που κατέχουν οι εσωτερικοί ελεγκτές τους επιτρέπει να δίδουν στη διοίκηση μέσω αναλύσεων, αξιολογήσεων και συστάσεων στοιχεία, με τα οποία στη συνέχεια μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα της διακυβέρνησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Staciokas και Rupsys, 2005).

3.9 Ο Βασικός Ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι ιδιαίτερος σημαντικός. Παρακάτω, παρουσιάζονται μερικά από τα κύρια στοιχεία που παρέχουν το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Παρέχει βοήθεια στην ανώτερη διοίκηση, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί ένα αντικειμενικό, συμβουλευτικό τμήμα καθώς δίνει συμβουλές και παρέχει βοήθεια στη διοίκηση. Με σκοπό να εξυπηρετεί τα συμφέροντα του τραπεζικού ιδρύματος και να βελτιώνουν την απόδοση του.

Κατέχει βοηθητικό ρόλο στο να επιτευχθούν οι στόχοι, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου παρέχει βοήθεια σε μία τράπεζα να πετύχει τους στόχους της. Κατέχοντας τη θέση βασικού πυλώνα διακυβέρνησης και διαχείρισης στους κινδύνους και στις απάτες που μπορεί να παρουσιαστούν. Συνεπώς, με τον ρόλο αυτό συντελεί στην μακροπρόθεσμη επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η τράπεζα.

Αξιολογεί και αναπτύσσει την τράπεζα, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου συγκρίνει και αξιολογεί μέσα από μία σειρά τεχνικών, τις οποίες εφαρμόζει με δίκαιο και αντικειμενικό τρόπο ώστε να προκύψουν αξιόπιστα αποτελέσματα. Με τον τρόπο αυτό βοηθά στη βελτίωση της λειτουργίας του οργανισμού.

Βοηθά στο να βελτιωθούν οι λειτουργίες της τράπεζας, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου δραστηριοποιείται με σκοπό να βελτιωθούν οι λειτουργίες της τράπεζας. Καθήκον του κάθε εσωτερικού ελεγκτή είναι να συμβάλει στη βελτίωση και όχι στην επιθεώρηση των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Βοηθά στο να βελτιωθεί η αξία του τραπεζικού ιδρύματος, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου εφαρμόζει εκείνα τα ελεγκτικά πρότυπα που θα επηρεάσουν θετικά την αγοραία αξία του τραπεζικού ιδρύματος (Holm και Zaman, 2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΑΠΑΤΗ

4.1 Η Έννοια της Απάτης

Η έννοια της απάτης έτσι όπως ορίζεται μέσα από τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου 240, θεωρείται «μία εκ προθέσεως πράξη, περισσότερα του ενός ατόμων, μιας οικονομικής μονάδας ή από τη διοίκηση ή από άτομα που είναι επιφορτισμένα με τη διακυβέρνηση, από τους εργαζόμενους ή από τρίτα μέρη που έχουν παραπλανήσει για να αποκτήσουν μη δίκαιο ή και παράνομο πλεονέκτημα» (Λουμιώτης, 2018).

Η απάτη για να διεξαχθεί μπορεί να είναι αποτέλεσμα πίεσης από κάποιο άτομο εντός ή εκτός μιας οικονομικής μονάδας με απώτερο σκοπό ένα χρηματικό αποτέλεσμα. Όταν υπάρχει ένα οικονομικό κίνητρο όταν πρόκειται να διαπραχθεί, θεωρητικά υπάρχει μία εσωτερική δικλείδα ασφαλείας εσωτερικού ελέγχου, έτσι ώστε να μπορεί να ελεγχθεί και να αποφευχθεί μία τέτοια πράξη.

Μία λάθος πράξη μπορεί να θεωρηθεί και απάτη αλλά διαφέρει από την ουσιαστική απάτη που θα οδηγήσει σε κάποιο σφάλμα των οικονομικών καταστάσεων, το οποίο θα θεωρηθεί εκούσια ή ακούσια (Λουμιώτης, 2018).

Μία οικονομική απάτη πού αποσκοπεί στο να παραποιήσει χρηματοοικονομικά στοιχεία τείνει να πραγματοποιείται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Με παραποίηση ή καταστροφή των λογιστικών στοιχείων και καταχώρηση εικονικών λογιστικών εκτιμήσεων αποσκοπώντας στο να χειραγωγήσουν τα αποτελέσματα.
- Με λανθασμένη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων. Με σκοπό να καθυστερήσουν να αναγνωριστούν και να παρουσιαστούν οι σημαντικές πληροφορίες ή ακόμη και να παραληφθούν σκοπίμως.
- Με λανθασμένη ή μη ορθή εφαρμογή των αρχών της λογιστικής που έχουν άμεση συσχέτιση με τον τρόπο που θα παρουσιαστούν και θα γνωστοποιηθούν τα λογιστικά στοιχεία και τέλος

- Με την τροποποίηση του συνόλου των λογιστικών αρχείων που έχουν σχέση με πολύ σημαντικές οικονομικές συναλλαγές και ως αποτέλεσμα θα επηρεάζουν σημαντικά τη χρηματοοικονομική εικόνα της οικονομικής μονάδας.

Μία απάτη, η οποία περιλαμβάνει την υπεξαίρεση των περιουσιακών στοιχείων μπορεί να πραγματοποιηθεί με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- Με κατάχρηση το σύνολο των εισπράξεων με τη φυσική κλοπή των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας.
- Με πληρωμές για αγαθά και υπηρεσίες οι οποίες δεν υφίστανται και τέλος
- Με τη χρήση περιουσιακών στοιχείων για προσωπικό όφελος ατόμων της οικονομικής μονάδας (Λουμιώτης, 2018).

4.2 Τραπεζική Απάτη

Τα σύγχρονα τραπεζικά περιβάλλοντα έχουν να αντιμετωπίσουν εκτός των παραδοσιακών κινδύνων που διέτρεχε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Πλέον και τον κίνδυνο της απάτης, ο οποίος προκύπτει όταν υπάρχει διαρροή και αδυνατεί η διοίκηση του τραπεζικού ιδρύματος να είναι σε θέση να το αντιμετωπίσει και αν είναι δυνατόν να το αποτρέψει τη στιγμή που πρόκειται να διεξαχθεί.

Με τον κίνδυνο της απάτης έρχονται αντιμέτωποι όλοι οι οικονομικοί οργανισμοί. Συνεπώς, και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Πρόκειται για έναν κίνδυνο, με τον οποίο μπορεί να διαπραχθεί απάτη σε βάρος του τραπεζικού ιδρύματος και στη συνέχεια να πρέπει να επωμιστεί το σύνολο των συνεπειών και της βλάβης που θα έρθει αντιμέτωπο.

Η διεξαγωγή απάτης σε οποιαδήποτε μορφή σε ένα τραπεζικό ίδρυμα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για να διαταραχθεί η φήμη και η ευημερία του τραπεζικού ιδρύματος. Στοιχεία, τα οποία μπορεί να βλάψουν σε πολύ υψηλότερο

βαθμό ένα τραπεζικό ίδρυμα από ότι το ύψος και ο όγκος της οικονομικής απάτης που διεπράχθη.

Είναι σαφές ότι οι πελάτες ενός τραπεζικού ιδρύματος το επιλέγουν επειδή κυριαρχεί ο παράγοντας της αξιοπιστίας και της εμπιστοσύνης που θα τους εμπνέει. Στην περίπτωση που σε ένα τραπεζικό ίδρυμα διαπραχθεί σε βάρος του οικονομική απάτη ή οποιασδήποτε μορφής απάτη θα βλάψει την εικόνα της. Στη συνέχεια θα δημιουργηθεί φόβος, ανασφάλεια και αμφιβολία από μέρους των πελατών για την ασφάλεια τόσο των συναλλαγών, όσο και των αποταμιεύσεών τους στο συγκεκριμένο τραπεζικό ίδρυμα.

Οποιοσδήποτε οικονομικός οργανισμός και πολύ περισσότερο αν πρόκειται για τραπεζικό ίδρυμα τείνει να προστατεύει την κοινωνική του υπόσταση και τη φήμη του. Στοιχεία, τα οποία μπορεί να βλάψουν σε σημαντικότερο βαθμό τη λειτουργία της από ότι το ύψος μιας οικονομικής απάτης.

Επομένως καλείται στο σημείο αυτό ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα να λάβει εκείνα τα μέτρα με τα οποία θα θωρακίσει τόσο την οικονομική απάτη που μπορεί να διεξαχθεί σε βάρος της, όσο και την κοινωνική της υπόσταση, τη φήμη, την αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη προς τους πελάτες. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να εφαρμόσει αποτελεσματικά συστήματα εσωτερικού ελέγχου από τα οποία θα εξασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, θα βρίσκονται τυχόν παρατυπίες ή διεξαγωγή απάτης πριν αυτές πραγματοποιηθούν.

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου που θα έχει στη λειτουργία της το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αξιολογεί κατά πόσο είναι επαρκές και αποτελεσματικά τα συστήματα ελέγχου, θα είναι σε θέση να εκτιμά το έργο των εσωτερικών ελεγκτών και την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών.

Ταυτόχρονα, τα ελέγχει ανά τακτά χρονικά διαστήματα και διενεργεί ελέγχους για την εφαρμογή των διαδικασιών και κανονίζει ώστε να τηρούνται και να αξιολογούνται οι ενέργειες για την παροχή της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Τέλος, θα υποβάλλει στη διοίκηση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ετησίως μία έκθεση με την οποία θα τις αξιολογεί το χαρτοφυλάκιο της και θα της εξασφαλίζει την ασφάλεια, την αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη των πελατών προς αυτή.

4.3 Κατηγορίες Τραπεζικής Απάτης

Οι κατηγορίες των τραπεζικών απατών δύναται να διακρίνονται σε πολλές κατηγορίες ανάλογα με την κατηγορία και το είδος της εξαπάτησης που μπορεί να επέλθει σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Διακρίνονται σε τραπεζική απάτη του εσωτερικού περιβάλλοντος και τραπεζική απάτη του εξωτερικού περιβάλλοντος του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Παρακάτω θα τις δούμε πιο αναλυτικά: (Σχοινιωτάκης και Συλλιγάρδος, 2010)

4.3.1 Απάτες που Αφορούν το Εσωτερικό Περιβάλλον του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος

4.3.1.1 Δάνειο σε Ανύπαρκτους Δανειολήπτες

Όταν ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα λειτουργεί χωρίς τον στοιχειώδη εσωτερικό έλεγχο ή με ελλιπή έλεγχο και δεν έχει επαρκή παρακολούθηση της λειτουργίας των υπαλλήλων της είναι πολύ εύκολο οποιοσδήποτε τραπεζικός υπάλληλος να συμπληρώσει και να διεξάγει μία αίτηση για λήψη δανείου, η οποία θα είναι πλαστή και θα χρησιμοποιηθούν ψεύτικα στοιχεία του αποδέκτη του δανείου.

Στη συνέχεια μία αίτηση λήψης δανείου θα οδηγήσει στη διαδικασία για να ληφθεί και θα είναι υπεύθυνος ο οικονομικός σύμβουλος, ο οποίος είτε θα είναι γνώστης και συνέννοχος, είτε εν αγνοία του πιθανότατα να εγκρίνει ένα τέτοιο δάνειο το οποίο εκ πρώτης όψεως θα φαίνεται νόμιμο.

Σε μία μορφή τέτοιας παγίδας, δύνονται όσο το δυνατόν πιο αληθοφανές στοιχεία και αληθοφανές κινήσεις και πληρωμές των τόκων για να μπορέσει να διαφάνεται μία ομαλή κίνηση παρά το ψεύτικο προφίλ. Και να μπορέσει να καλυφθεί από τον οποιονδήποτε έλεγχο θα διεξαχθεί μέχρι τη στιγμή της εκταμίευσης του ποσού του δανείου. Όπου στη συνέχεια και ο ανύπαρκτος δανειολήπτης θα εξαφανιστεί και δεν

θα καταβάλει καμία πληρωμή ούτε του ποσού της δόσεις. Μία πράξη η οποία μπορεί να διαρκέσει για αρκετό χρόνο έως ότου ανακαλυφθεί η απάτη.

4.3.1.2. Κλοπές από τους Λογαριασμούς των Πελατών

Αυτή η μορφή απάτης διεξάγεται από τους υπαλλήλους των τραπεζικών ιδρυμάτων, μιας και έχουν ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους λογαριασμούς των πελατών τους. Μέσα από μία διεξαγωγή διαφόρων τρόπων μπορούν να μεταφέρουν κεφάλαια από τους λογαριασμούς των πελατών προς όφελος δικό τους. Έτσι ώστε να καλύψουν απάτες, πλαστές εγγραφές και πλαστές αιτήσεις δανείων, οι οποίες έχουν διεξαχθεί από τους ίδιους.

4.3.1.3 Αδρανείς Λογαριασμοί

Οποιοσδήποτε λογαριασμός μπορεί να θεωρηθεί αδρανείς όταν για χρονικό διάστημα πέραν των 12 μηνών δεν διεξαχθεί ή οποιαδήποτε κίνηση και επαφή με τις τράπεζες από τον ιδιοκτήτη του λογαριασμού. Τότε συνεπάγεται πως παύει να υπάρχει από ένα χρονικό σημείο και μετά.

Σύνηθες, σε αυτές τις περιπτώσεις είναι ότι ένας αδρανής λογαριασμός έχει ένα πολύ μικρό υπόλοιπο. Ενώ, πολύ σπάνια υπάρχουν λογαριασμοί οι οποίοι να έχουν υψηλά ποσά και να μπορούν να γίνουν στόχος για κάποιον υπάλληλο που θα είναι σε θέση να διεξάγει μία απάτη. Το σύνολο των τραπεζικών υπαλλήλων έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους λογαριασμούς. Τόσο ο ταμίας, όσο και οι διοικητικοί υπάλληλοι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Όπου, πραγματοποιώντας κάποιες εγγραφές και κάνοντας κάποιες κινήσεις στο σύστημα μπορούν να μεταφέρουν ένα ποσό από ένα λογαριασμό σε οποιοδήποτε άλλο της επιθυμίας τους.

Στην περίπτωση των αδρανών λογαριασμών η διαδικασία αυτή γίνεται πολύ πιο εύκολη καθότι ο νόμιμος κάτοχος αυτού του λογαριασμού δεν παρακολουθεί το

υπόλοιπο του λογαριασμού του για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Επομένως, είναι και μηδαμινό το ενδεχόμενο να ανακαλύψει την πιθανή απάτη.

Επίσης, μία άλλη πιθανή έκδοση της συγκεκριμένης απάτης ενός λογαριασμού είναι να εμφανιστούν με ψευδή εξουσιοδότηση κάποιοι εξωτερικοί υποτιθέμενοι νόμιμοι κάτοχοι του λογαριασμού και να κάνουν ανάληψη του ποσού από το λογαριασμό που δεν τους ανήκει.

4.3.1.4 Η κλοπή Μετρητών από τον Ταμία του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος

Η κλοπή των μετρητών από τον ταμία του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι μία από τις πιο σημαντικές απειλές της τράπεζας και αποτελεί και την πιο δαπανηρή. Η κλοπή των μετρητών από τον ταμία ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος μπορεί να γίνει είτε από το ταμείο στο οποίο εργάζεται από τον ίδιο, είτε σε συνεργασία από κάποιο άλλο υπάλληλο του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

4.3.1.5 Απάτη σε Πληρωτέους Λογαριασμούς – Χρέωση Λογαριασμού

Αυτή η μορφή απάτης συνήθως γίνεται από υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν ελεύθερη πρόσβαση στις επιταγές του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Με την έννοια της αρμοδιότητας να εγκρίνουν τιμολόγια πριν κάνουν οποιαδήποτε μεταβολή στα κύρια αρχεία του συστήματος. Μπορούν να έχουν τη δυνατότητα και την ελευθερία να παρακάμψουν εκταμίευση επιταγών πριν αυτές σταλούν, όπως επίσης και το σύνολο των διαδικασιών που αφορούν τις επιταγές.

Από την άλλη η απάτη που αφορά τη χρέωση λογαριασμού αναφέρεται σε μία από τις κυριότερες απάτες. Πιο συγκεκριμένα, συσχετίζεται με ψεύτικα τιμολόγια μη

πραγματοποιηθέντων αγορών και γενικότερα μία συνεργασία με ψευδείς εταιρείες με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

4.3.1.6 Κλοπή Απεσταλμένων Προϊόντων

Προϊόντα που θεωρούνται απεσταλμένα είναι οι επιταγές, οι ταξιδιωτικές ή οι ταμειακές και οι παραγγελίες χρήματος. Υπάλληλοι που προβαίνουν σε κλοπή τέτοιας μορφής προϊόντος τείνουν να επωφελούνται οι ίδιοι με παράνομο τρόπο. Στη συνέχεια από τη στιγμή που θα υποκλέψουν τέτοια προϊόντα τείνουν να παραιτούνται από τη θέση εργασίας τους, είτε προσπαθούν να καλύψουν αυτή την ενέργεια με ψευδείς τραπεζική εγγραφή έτσι ώστε να μπορέσουν να διατηρήσουν τη θέση εργασίας τους και να μην υποστούν τις συνέπειες.

4.3.1.7 Πλάστες Επιταγές

Οι πλαστές επιταγές είναι απάτη η οποία διενεργείται από υπάλληλο του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος που δεν έχει εξουσιοδότηση προς αυτές. Υπάρχουν ποικίλοι τρόποι για να πλαστογραφηθεί ή να παραποιηθεί μία επιταγή, είτε αλλάζοντας το όνομα του παραλήπτη των χρημάτων, είτε με άλλο τρόπο. Η αλλαγή του ονόματος τείνει να είναι η πιο συνήθης μέθοδος.

4.3.1.8 Απάτη Μισθολογίου

Η διενέργεια απάτης που αφορά το μισθολόγιο διενεργείται συνήθως από υπαλλήλους του ίδιου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, οι οποίοι πραγματοποιούν παρατυπίες στις μισθολογικές καταστάσεις και δύναται να ανακαλυφθούν με καθυστέρηση.

4.3.1.9 Κλοπές Απόρρητων Πληροφοριών

Κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κατά τη διάρκεια μιας εργάσιμης ημέρας καταβάλλεται από μεγάλο όγκο πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες του και οι οποίες θεωρούνται εμπιστευτικές και απόρρητες. Το σύνολο αυτών των πληροφοριών περιέχουν ένα στοιχείο όπου αντιπροσωπεύει τον κάθε πελάτη του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Αυτά μπορεί να είναι: ο αριθμός της πιστωτικής κάρτας, η προσωπική του κωδικός, ο αριθμός ασφάλισης, η ημερομηνία γέννησης, η διεύθυνση κατοικίας και γενικότερα προσωπικά στοιχεία τα οποία έχουν άμεση σχέση του πελάτη με την τράπεζα. Το σύνολο αυτών των στοιχείων μπορεί να κλαπούν από οποιοδήποτε υπάλληλο της Τράπεζας και μπορεί να προχωρήσει σε διάπραξη απάτης.

4.3.1.10 Απάτη στη Χρηματοοικονομική Αναφορά

Η διεξαγωγή απάτης στη χρηματοοικονομική αναφορά είναι ένα είδος απάτης, το οποίο πραγματοποιείται σε πολύ μεγάλο ποσοστό. Πρόκειται για ένα είδος απάτης, η οποία τείνει να μην μπορεί να αντιμετωπίσει και να απαλλαχτεί ένα τραπεζικό ίδρυμα. Ο βασικότερος λόγος όπου αυτού του είδους οι απάτες συμβαίνουν σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι της μορφής αύξησης των τιμών των μετοχών και τα μπόνους των στελεχών. Έτσι ώστε να μπορέσουν να καλύψουν τυχόν παράνομες συναλλαγές και να υπάρχει μία πιο ασφαλή χρηματοδότηση.

Οι τρόποι με τους οποίους διενεργείται μία απάτη στη χρηματοοικονομική αναφορά είναι να παρουσιάζονται φαινόμενα ανακρίβειας λογιστικών εκτιμήσεων, ανακρίβειας γνωστοποιήσεων, ανακρίβειας οικονομικών πληροφοριών, μερική ή έλλειψη λεπτομερειών στα οικονομικά έγγραφα, λογιστικές εγγραφές οι οποίες είναι άτυπες, έγγραφα και πρόωρη αναγνώριση εσόδων.

4.3.2 Απάτες που Αφορούν το Εξωτερικό Περιβάλλον του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος

4.3.2.1 Το Ηλεκτρονικό Ψάρεμα

Το ηλεκτρονικό ψάρεμα θεωρείται πλέον ένα από τα πιο συνηθισμένα φαινόμενα κλοπής ή απάτης στον τραπεζικό κόσμο. Αυτό μπορεί να συμβεί από τους πελάτες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Όπου μπορεί να λάβουν ένα ψεύτικο μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο όπου να φαίνεται ότι τους έχει σταλεί από κάποια τράπεζα και να τους ζητείται να ανανεώσουν ή να επιβεβαιώσουν τους κωδικούς τους, τα προσωπικά τους στοιχεία, τον αριθμό. Και με τον τρόπο αυτό γίνεται υποκλοπή.

4.3.2.2 Ηλεκτρονικό Έγκλημα ΑΤΜ

Μία ακόμη συνηθισμένη μορφή υποκλοπής και απάτης μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων είναι το ηλεκτρονικό έγκλημα ΑΤΜ. Η μορφή αυτής της απάτης διενεργείται με τον εξής τρόπο: Ο υποψήφιος πελάτης – θύμα πληκτρολογεί τους προσωπικούς κωδικούς ή κάποιο αριθμό ασφαλείας, το όνομά του, τους κωδικούς του ή οποιοδήποτε προσωπικό στοιχείο και με τον τρόπο αυτό ο υποκλοπέας μπορεί να υποκλέψει ή να ελέγξει το ποσό του λογαριασμού του. Αυτή η διαδικασία – ηλεκτρονικό έγκλημα πραγματοποιείται τη στιγμή όπου γίνεται η μεταφορά χρημάτων από ένα λογαριασμό σε κάποιο άλλο. Και εκείνη τη στιγμή μπορούν οι θύτες να έχουν πρόσβαση στους λογαριασμούς.

4.3.2.3 Υποκλοπή Κάρτας

Αυτή η μορφή απάτης είναι μία απλή μορφή όπως αναφέρει και το όνομα της γίνεται πραγματικά η υποκλοπή της κάρτας από το θύμα. Προσπαθούν να υποκλέψουν χρήματα από οποιοδήποτε πελάτη τη στιγμή που βγάζει χρήματα από κάποιο μηχάνημα σε ανύποπτο χρόνο και η υποκλοπή χρημάτων πραγματοποιείται μέσα στο χρονικό διάστημα από το οποίο θα διαπιστώσει το θύμα ότι έχει χαθεί η κάρτα του μέχρι το σημείο που θα δηλώσει στην τράπεζα την απώλεια της. Η καλύτερη ασφάλεια είναι να δηλώνεται σε αυτές τις περιπτώσεις όσο πιο άμεσα γίνεται η απώλεια της κάρτας στην τράπεζα.

4.4 Αίτια Τραπεζικής Απάτης

Η οποιασδήποτε μορφής τραπεζική απάτη μπορεί να προκαλέσει σοβαρή ζημιά και απώλεια οικονομικών πόρων στο τραπεζικό σύστημα και η πιο σοβαρή επίπτωση είναι η μείωση της εμπιστοσύνης των πελατών της και των μετόχων της.

Τραπεζικές απάτες εντοπίζονται κυρίως ως εξής

Με συμμετοχή των ανώτερων στελεχών, των υπαλλήλων σε συνεργασία με εξωτερικά μέλη του τραπεζικού ιδρύματος σε ύποπτη δραστηριότητα.

Από μέρους των εργαζομένων, η παράβλεψη και η μη εφαρμογή των διαδικασιών που έχουν υιοθετηθεί από το τραπεζικό Ίδρυμα.

Η παραποίηση επιταγών ή η πλαστογραφία από πελάτες και εξωτερικούς φορείς.

Η συνεργασία μεταξύ τραπεζικών ιδρυμάτων, στελέχη τραπεζών ή ακόμη και εργαζομένων σε δημόσιους φορείς, αποσκοπώντας να εξαπατήσουν και να παρακωλύσουν τις τραπεζικές διαδικασίες (Σχοινιωτάκης και Συλλιγάρδος, 2010).

4.5 Οι Συνέπειες της Τραπεζικής Απάτης

Αρχικά υποθέτετε ότι η μεγαλύτερη ζημιά σε μία τραπεζική απάτη είναι η απώλεια κεφαλαίου από το τραπεζικό ίδρυμα. Πάραυτα είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο και πιο σημαντικό πρόβλημα εντοπίζεται στη ζημιά που προκαλείται στη φήμη του οργανισμού, στην πιστότητα των πελατών, την αμφιβολία που δημιουργείται και την έλλειψη εμπιστοσύνης των μετόχων.

Η οικονομική απώλεια που μπορεί να παρουσιαστεί κατόπιν διεξαγωγής μιας τραπεζικής απάτης μεταβιβάζεται στον πελάτη ή την επιχείρηση. Οι οποίοι είναι δύσκολο να ανταποκριθούν στις ψυχολογικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που καλούνται ξαφνικά να αντιμετωπίσουν. Παρότι έχουν αναπτυχθεί προγράμματα τα οποία παρέχουν ασφάλεια και υψηλή τεχνολογία η τραπεζική απάτη και οι συνέπειες αυτής εξακολουθούν να υφίστανται.

Το πιο δύσκολο κομμάτι σε μία τραπεζική απάτη είναι ο εντοπισμός αυτής. Για το λόγο αυτό εφαρμόζονται διαδικασίες, έλεγχοι και πολιτικές από τα ίδια τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και διαθέτουν μεγάλα ποσά για να αναπτυχθούν αυτές οι διαδικασίες. Προκειμένου να εντοπίζονται εγκαίρως οι τραπεζικές απάτες υπάρχουν συστήματα που παρακολουθούν τις συναλλαγές. Τέλος, για να υπάρχει μία καλύτερη και πολύπλευρη αντιμετώπιση του προβλήματος της τραπεζικής απάτης, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν ανάγκη από ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαχείρισης και εποπτείας το οποίο, θα εξακριβώνει εγκαίρως και θα χειρίζεται στοιχεία που μπορεί να προκύψουν από κάποια ύποπτη συναλλαγή.

4.6 Θεσμικά Πλαίσια Εσωτερικού Ελέγχου

Με την 2438/06.08.1998 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος επιβλήθηκε για πρώτη φορά στο τραπεζικό σύστημα της χώρας μας, η ανάπτυξη και η λειτουργία σώματος εσωτερικού ελέγχου, η σύσταση και η επιτροπή ελέγχου.

Η απόφαση 5/204/14.11.2000 της επιτροπής κεφαλαιαγοράς και ο νόμος 3016 /2002, ο οποίος τροποποιήθηκε αργότερα από το νόμο 3091/2002 για την εταιρική διακυβέρνηση θεσπίστηκε λίγο αργότερα της αποκάλυψης των εταιρικών σκανδάλων σε Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Όπου αυτό από μόνο του κατέστησε υποχρεωτικά να συσταθεί ΜΕΕ για το σύνολο των εταιρειών οι οποίες ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή επρόκειτο να εισαχθούν.

Η ΠΔ/ΤΕ 2577/09.03.2006, η οποία έχει μεταγενέστερα τροποποιήσεις, κατήγγειλε την ΠΔ/ΤΕ 2438/06.08.1998 η οποία ενσωμάτωσε και προβλέψεις του νόμου 3016 /2002 Αρχές της Επιτροπής της Βασιλείας, σε ότι αφορά την εταιρική διακυβέρνηση την κανονιστική συμμόρφωση και το Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο. Για την κεφαλαιακή επάρκεια των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων υιοθέτησε τις διατάξεις του συμφώνου της επιτροπής της Βασιλείας II και κατέστησε υποχρεωτικά για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να αναπτύξουν ένα οργανωμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και μηχανισμό εσωτερικού ελέγχου (Γκόρτσος, 2006).

Ο νόμος 3601/2007, ο οποίος καταργήθηκε αργότερα από το νόμο 4261/2014, κάνει αναφορά στην ανάγκη να υιοθετηθεί από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ένα σύστημα αποτελεσματικής εταιρικής διακυβέρνησης και ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Με το νόμο Ν. 3693/2008, ο οποίος αργότερα κατά μεγάλο μέρος καταργήθηκε από το νόμο 4449/2017 αναφέρει για το σύνολο των επιχειρήσεων και των οικονομικών μονάδων που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών να υποχρεούνται να συστήσουν επιτροπή ελέγχου και με το νόμο 3873/2010 υποχρεούνται να δημοσιεύουν τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης κατά τον οποίο εφαρμόζεται μαζί με τα χαρακτηριστικά του σώματος εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κινδύνων.

Σε ότι αφορά τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης που προτείνει η επιτροπή της Βασιλείας για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Κυρίως για την οργάνωση, τις αρχές λειτουργίας και το αντικείμενο του μηχανισμού εσωτερικού ελέγχου αναλύεται στο κείμενο της με τίτλο «The internal audit function in banks» (Bank for International Settlements, 2012).

Σε ότι αφορά για τις εισηγμένες επιχειρήσεις στο ΧΑΑ επικρατεί ο Ελληνικός κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης, (Ελληνικό συμβούλιο εταιρικής διακυβέρνησης 2013). Από το οποίο καταγράφεται, η αναγκαιότητα να συσταθεί μηχανισμός

εσωτερικού ελέγχου και να εφαρμόζεται αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου στις οικονομικές μονάδες της Ελλάδας όπως ορίζεται και ο ρόλος της επιτροπής ελέγχου για τη διακυβέρνηση τους.

4.6.1 Θεσμικό Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου στα Τραπεζικά Ιδρύματα

Τόσο στα Ελληνικά τραπεζικά ιδρύματα, όσο και σε παγκόσμια κλίμακα οι οικονομικοί οργανισμοί, έχουν θεσπίσει ρύθμιση από τη νομοθεσία λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. Από αυτό προκύπτει ότι υπάρχει υψηλός βαθμός ανάπτυξης σε σχέση με άλλους οργανισμούς.

Ως θεσμικό Πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου στα τραπεζικά ιδρύματα νοούνται οι πιο σημαντικοί νομοθετικοί κανονισμοί που ισχύουν στη χώρα μας. Όπως και τα πιο σημαντικά κείμενα της Επιτροπής Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία. Σε ότι αφορά για το ρόλο, τη λειτουργία και την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τα κείμενα της επιτροπής της Βασιλείας ασκούν ιδιαίτερα σημαντική επιρροή σε ότι αφορά τις εποπτικές αρχές και συμβάλλουν στο να διαμορφωθεί η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία που προλαμβάνει την εποπτεία των τραπεζών σε ότι αφορά την κεφαλαιακή της επάρκεια (Συριόπουλος, 2008).

4.7 Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου - ΜΕΕ

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου είναι ένα τμήμα, το οποίο δεν υπάγεται στα υπόλοιπα υπηρεσιακά τμήματα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος Νόμος 3016 / 2002. Πρόκειται για μία διοικητικά ανεξάρτητη μονάδα σε ότι αφορά από τις μονάδες που δραστηριοποιείται και τους ελέγχους που πραγματοποιεί.

Δίνει αναφορά μόνο στο Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, η οποία συγκροτείται από μη εκτελεστικά ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και στη Διοίκηση μετά από τον καθαρισμό των κατάλληλων προϋποθέσεων που θα διασφαλίζουν την ανεξαρτησία της. (ΠΔ/ΤΕ 2577/2006). Σύμφωνα, με τον Ελληνικό Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου διοικητικά έχει να δώσει αναφορά μόνο στο διευθύνων σύμβουλο και λειτουργικά στην Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου. Όπως, ορίζει η Επιτροπή της Βασιλείας, το διοικητικό συμβούλιο και η ανώτερη διοίκηση οφείλουν να σέβονται και να προωθούν την ανεξαρτησία της μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου. Με τον τρόπο αυτό θα είναι ικανό να εξασφαλιστεί ότι οι αναφορές στις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου προς το Δ.Σ. ή την Επιτροπή Ελέγχου θα είναι ελεύθερες από τη διοίκηση και δεν θα επηρεάζονται. Καθώς επίσης και η αναφορά της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου για θέματα που είναι σχετικά με τις αρμοδιότητες της θα είναι το Διοικητικό Συμβούλιο ή η Επιτροπή Ελέγχου.

Ο εσωτερικός έλεγχος πλέον χαρακτηρίζεται μία μόνιμη υπηρεσία, η οποία οργανώνεται σύμφωνα με τη φύση, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων που έχει το εκάστοτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι αποκλειστικής απασχόλησης.

Όπως ορίζει, ο Ελληνικός Κώδικας Επιτροπής Διακυβέρνησης και η Επιτροπή της Βασιλείας, η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου διαθέτει ένα γραπτό κανονισμό λειτουργίας, ο οποίος έχει εγκριθεί από την επιτροπή ελέγχου και σε αυτόν αναφέρεται η θέση, η δικαιοδοσία, ο σκοπός της μέσα στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και τον όμιλο όπου θα ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντα της. (Bank for International Settlements, 2012).

Η Επιτροπή Ελέγχου ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εισηγείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνετε και μόνο αν κρίνει απαραίτητη την οποιαδήποτε περίπτωση ή κρίνει ακατάλληλη για την άσκηση των καθηκόντων τότε προχώρα σε αντικατάσταση της Επιτροπής Ελέγχου. Η Επιτροπή Ελέγχου διαθέτει ένα υψηλό επίπεδο γνώσεων και επαρκή εμπειρία σε ελεγκτικές μεθόδους και πρακτικές. Το άτομο αυτό είναι υπεύθυνο για την κατάλληλη οργανωτική δομή της μονάδας του Μηχανισμού Εσωτερικού Ελέγχου, εποπτεύει τις δραστηριότητές της σε όλα τα τμήματα του χρηματοπιστωτικού τομέα και παρίσταται

στις γενικές συνελεύσεις των μετοχών του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Στη συνέχεια κρατάει ενήμερη την Τράπεζα της Ελλάδος σε οποιαδήποτε αλλαγή ή μεταβολή πραγματοποιηθεί στην οργάνωση και λειτουργία του Μηχανισμού Εσωτερικού Ελέγχου και είναι υπεύθυνο για να εφαρμόζονται αυτές οι διαδικασίες και ελεγκτικές επιτροπές όπως ορίζουν τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου. (ΠΔ/ΤΕ 2577/2006).

Κατά την ΠΔ/ΤΕ 2650/2012 και το νόμο 3016 / 2002 το Διοικητικό Συμβούλιο μέσω της Επιτροπής Ελέγχου θα εποπτεύει τις αποδοχές και τις αμοιβές της Επιτροπής Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία μπορεί να συνίσταται από μέλη επιτροπής ελέγχου χωρίς την παρουσία μελών της διοίκησης για να συζητούνται θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Επίσης, είναι υπεύθυνη για τις δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου σε εξωτερικούς συνεργάτες διασφαλίζοντας έτσι ό,τι αυτές θα εκτελούνται όπως ορίζει ο κανονισμός λειτουργίας της μονάδας του εσωτερικού ελέγχου. Δεν επηρεάζουν την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα και οι εσωτερικοί ελεγκτές επωφελούνται από τη μεταφορά τεχνογνωσίας. (Bank for International Settlements, 2012).

4.7.1 Αρχές Λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου

Οι βασικότερες αρχές λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου είναι η εξής:

Ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα. Στις έννοιες ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα πέραν του ότι εξασφαλίζεται με γραπτή αναφορά της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο. Οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στο σύνολο των πληροφοριών και των δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Καθώς επίσης, και σε όλα τα αρχεία που θεωρούν ότι θα τους είναι απαραίτητα για πληροφόρηση τόσο της τράπεζας, όσο και του ομίλου. Οι εσωτερικοί ελεγκτές δεν επιτρέπεται να αποτελούν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, είτε διευθυντικά στελέχη έως τους συγγενείς τους μέχρι δευτέρου βαθμού. Τόσο τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων οφείλουν να διευκολύνουν τους

Εσωτερικούς Ελεγκτές στο έργο τους, όσο και η διοίκηση της τράπεζας υποχρεούται να διαθέτει όλα τα μέσα που είναι απαραίτητα για να διευκολυνθεί η εργασία των Εσωτερικών ελεγκτών, (Νόμος 3016/2002), έτσι ώστε τα αποτελέσματα και οι εκτιμήσεις τους πάνω στον οποιονδήποτε έλεγχο να είναι αντικειμενικές, ανεξάρτητες και επαρκώς τεκμηριωμένες.

Να απαρτίζεται από έμπειρους και αριθμητικά επαρκές προσωπικό ανθρώπινο δυναμικό (ΠΔ/ΤΕ 2577/2006). Αποτελεί ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου και της ανώτερης διοίκησης του τραπεζικού ιδρύματος να διασφαλίσει ότι το ανθρώπινο δυναμικό της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου θα είναι επαρκές με τις επιχειρησιακές δραστηριότητές που έχει να εκτελέσει και τους κινδύνους που η τράπεζα είναι σε θέση να αντιμετωπίζει. Όπως και να έχει τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες, η επαγγελματική εμπειρία των ελεγκτών διαφαίνεται από την ικανότητά τους να μπορούν να συγκεντρώσουν και να κατανοήσουν τις πληροφορίες, να μελετήσουν και να αξιολογήσουν τα ελεγκτικά τεκμήρια και την εφαρμογή των κατάλληλων ελεγκτικών εργαλείων και τεχνικών. Οι εσωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να ενημερώνονται τακτικά και να επιδεικνύουν κατά την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους την επαγγελματική επιμέλεια και το χαρακτήρα που τους διακατέχει χωρίς φυσικά αυτό να συνεπάγεται το αλάθητο. Ενώ μερικώς ικανοί και έμπειροι εσωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να εποπτεύονται περισσότερο από έναν έμπειρο ελεγκτή. (Bank for International Settlements, 2012).

Επαγγελματική ηθική. Η εκτέλεση των καθηκόντων και της εργασίας από μέρους των Εσωτερικών Ελεγκτών θα πρέπει να χαρακτηρίζεται και να διακατέχεται από ακεραιότητα, να μη γίνεται κατάχρηση των πληροφοριών που έρχονται σε γνώση τους προς εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους για κάποιο προσωπικό ή αλλότριο όφελος και για κακόβουλο σκοπό, και να αποφεύγεται η εμπλοκή τους σε περιπτώσεις όπου υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων. Τέλος, θα πρέπει να τηρούν επακριβώς τον κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος είτε μπορεί να είναι ο εσωτερικός κώδικας δεοντολογίας του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Θα πρέπει να υπάρχει προσήλωση στην αρχή της αντικειμενικότητας, της επαγγελματικής επάρκειας, της ακεραιότητας και της εμπιστευτικότητας. (Bank for International Settlements, 2012).

4.7.2 Οι Αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου

Οι αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου όπως ορίζονται από το ΠΔ/ΤΕ 2577/2006

Να παρέχουν αντικειμενική, ανεξάρτητη και τεκμηριωμένη εκτίμηση μέσω της διενέργειας των ελέγχων τους, για την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου σε επίπεδο τραπεζικού ιδρύματος και ομίλου.

Διενέργεια ελέγχων στην περίπτωση όπου θα υπάρχει κάποια ένδειξη για ζημιά συμφερόντων του τραπεζικού ιδρύματος ή του ομίλου.

Να αξιολογείται ο βαθμός που εφαρμόζεται και η αποτελεσματικότητα των θεσπισμένων διαδικασιών για τη διαχείριση των κινδύνων.

Να αξιολογείται η οργανωτική δομή του συστήματος για τον εφήμερο διαμοιρασμό καθηκόντων και αρμοδιοτήτων. Καθώς και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού σε βαθμό εφαρμογής κατάλληλων πολιτικών εταιρικής διακυβέρνησης.

Να αξιολογείται η δομή και η λειτουργικότητα των μηχανισμών παραγωγής αξιόπιστα, πλήρως και εγκαίρως χρηματοοικονομικών πληροφοριών και διοικητικών πληροφοριών συστημάτων πληροφορικής και διαδικασιών κανονιστικής συμμόρφωσης.

Να αξιολογεί τον βαθμό αποτελεσματικής χρήσης των μέσων και των πόρων που έχει το τραπεζικό ίδρυμα, την τήρηση της διαδικασίας παρακολούθησης και διαχείρισης των αναλαμβανόμενου κινδύνου, τη διασφάλιση ποιότητας και αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων, την ενσωμάτωση όλων των κατάλληλων προληπτικών και ελεγκτικών μηχανισμών σε όλες τις συναλλαγές.

Να υποβάλει προτάσεις για να αντιμετωπιστούν τυχόν αδυναμίες του σώματος εσωτερικού ελέγχου για να βελτιωθούν οι υφιστάμενες διαδικασίες.

Να παρακολουθεί την εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών από τις μονάδες που ελέγχονται σε ότι αφορά την καταγραφή των εκθέσεων για τον οποιονδήποτε έλεγχο από εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτές, εποπτικές αρχές και να ενημερώνει την ανώτερη διοίκηση και την επιτροπή ελέγχου.

Να διενεργεί έγγραφη ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω της επιτροπής ελέγχου ανά τρίμηνο. Όπως και της ανώτερης διοίκησης για τα αποτελέσματα του έργου της, να υποβάλει έκθεση στο πρώτο τρίμηνο κάθε έτους στο οποίο θα αναφέρεται η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, οι διαδικασίες με τις οποίες διαχειρίζονται τους κινδύνους, η επαρκής διαδικασία σε ότι αφορά την εσωτερική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας, η πληρότητα της μεθόδου που υπολογίζεται η απομείωση της αξίας των δανείων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων και το πρόγραμμα δράσης για το επόμενο έτος.

Να συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές και να παρέχει έπειτα από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου το σύνολο των πληροφοριών που θα συζητηθεί για να διευκολύνεται το έργο τους.

4.8 Ο Εσωτερικός Έλεγχος και η Πρόληψη της Απάτης

Σύμφωνα, με το Διεθνές Πλαίσιο επαγγελματικών πρακτικών η σχέση που έχει ο εσωτερικός έλεγχος με την πρόληψη της απάτης, δηλώνει ότι ένας εσωτερικός ελεγκτής οφείλει να έχει επαρκείς γνώσεις, ώστε να είναι σε θέση να μπορεί να αξιολογήσει την δημιουργία, την εμφάνιση του κινδύνου απάτης καθώς και πως ο εκάστοτε οικονομικός οργανισμός θα διαχειριστεί αυτό τον κίνδυνο που θα παρουσιαστεί. Επίσης, θα πρέπει να υφίσταται η επαρκής τεχνογνωσία για να εντοπιστεί και να ερευνηθεί η πιθανή απάτη.

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει το χαρακτηριστικό στοιχείο ότι θα βοηθήσει στο να προληφθεί η απάτη, μέσα από μελέτη και αξιολόγηση των εσωτερικών ελέγχων, οι οποίοι θα μειώσουν τον κίνδυνο εμφάνισης. Ταυτόχρονα, θα βοηθήσει στο να προληφθεί, εφαρμόζοντας εκείνες τις ελεγκτικές διαδικασίες που μπορούν να αποκαλύψουν πιθανές δόλιες οικονομικές αναφορές. Όπως και κατάχρηση των περιουσιακών στοιχείων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές έχουν την ευθύνη για να προλαμβάνουν και να εντοπίζουν μία απάτη όσο το δυνατόν είναι εφικτό νωρίτερα πριν παρουσιάσει κάποιο σοβαρό αντίκτυπο στον τραπεζικό οργανισμό. Η ανίχνευση και ο εντοπισμός της απάτης είναι

αποτέλεσμα δραστηριοτήτων του εσωτερικού ελέγχου. Μία καλή τακτική είναι οι εσωτερικοί ελεγκτές να επικεντρωθούν στον τομέα εκείνον όπου παρουσιάζεται ο υψηλότερος κίνδυνος απάτης και αυτός δεν είναι άλλος από τις συναλλαγές που διενεργούνται σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με μετρητά, τραπεζικές συμφωνίες ή πωλήσεις.

Μία άλλη ενέργεια του εσωτερικού ελέγχου είναι να παρατηρεί τις συμπεριφορές και τον τρόπο που διενεργούν τις όποιες δραστηριότητες και τις αρμοδιότητες τους οι υπάλληλοι των τραπεζικών ιδρυμάτων. Ωστε να είναι σε θέση να συνδέσουν τυχόν περίεργες συμπεριφορές με ύποπτες πρακτικές όπως και πληροφορίες που ενδεχομένως θα οδηγήσουν σε κάποια απάτη.

Μερικά ενδεχόμενα μέτρα πρόληψης τα οποία μπορούν να φανούν ωφέλιμα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αποτρέποντας σημαντική εμφάνιση απωλειών και αντίκτυπου στα τραπεζικά ιδρύματα είναι μερικά από τα στοιχεία τα οποία χρησιμοποίησε σε έρευνα της Deloitte όπως παρουσιάζονται παρακάτω:

Η διαλογή των πελατών από τις λίστες με τα αρνητικά στοιχεία.

Η αυξημένη επιμέλεια του κάθε υπαλλήλου προς τους πελάτες.

Η κατάρτιση κατά της απάτης.

Η εφαρμογή πληροφοριών οι οποίες προέρχονται από πληροφοριοδότη.

Η εφαρμογή τεχνικών ανίχνευσης κατά απάτης και η εμφάνιση πιθανής λύσης.

Η περιοδική εκτίμηση πιθανού κινδύνου απάτης.

Η σύσταση μεθόδων ειδικά για να ανιχνεύουν μία απάτη.

Η ανάπτυξη στρατηγικών και πολιτικής με σκοπό να καταπολεμήσουν την απάτη.

Deloitte Global Services Limited (2012)

Παρακάτω παρουσιάζονται οι διαδικασίες εκείνες οι οποίες υιοθετούν με σκοπό να περιορίσουν τον κίνδυνο εμφάνισης απάτης, αυτές είναι οι εξής:

Η παρουσίαση γεγονότων λειτουργικού κινδύνου και της ασφάλειας των πληροφοριών.

Ο έλεγχος στα συστήματα ασφαλείας.

Η επιβεβαίωση των οποιωνδήποτε συναλλαγών που γίνονται με πελάτες των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Η συμφωνία λογαριασμών λογιστικών στοιχείων με τα οποία αξιοποιούνται τα δεδομένα τα οποία προέρχονται από εξωτερικές πηγές.

Η καταμέτρηση και η απογραφή των στοιχείων, η ανάλυση και η παρακολούθηση των δεδομένων.

Οι διαδικασίες με τις οποίες επαληθεύονται τα στοιχεία.

Η παρουσίαση αναφορών εξαιρέσεων.

4.9 Η εφαρμογή Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Είναι σημαντικό όπως κάθε οικονομικός οργανισμός έτσι και ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα να έχει δημιουργήσει ένα σύστημα συνεχούς ελέγχου, το οποίο θα τον βοηθάει στο να έχει πλήρη εικόνα της κατάστασης, της αποδοτικότητας και να μειώσει το κόστος. Πρόκειται για στοιχεία που είναι πολύ σημαντικά για τους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα όπως και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οδηγούν στο να αυξηθεί το κέρδος. Καθίσταται σαφές ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ενδιαφέρεται για την αποτελεσματικότητα και τη μείωση του κόστους όπως και κάθε οικονομικός οργανισμός. Ταυτόχρονα και να επιτευχθούν οι στόχοι οι οποίοι τίθενται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα συνήθως αφορούν τη σταθερότητα

των τιμών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Στοιχεία τα οποία είναι αυτά που κάνουν τα ιδρύματα να ανησυχούν, καθώς θα πρέπει να επιτύχουν τους στόχους αυτούς ανεξάρτητα από το κόστος.

Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου στην πραγματικότητα είναι εργαλεία τα οποία υποστηρίζουν και συμπληρώνουν τις παραδοσιακές μεθόδους ελέγχου. Δεδομένο ότι ένα σύστημα ελέγχου είναι χρήσιμο γιατί βοηθά στη διαδικασία του ελέγχου σε έναν οργανισμό προκύπτει ότι η λειτουργία τους είναι υψίστης σημασίας.

Η εφαρμογή Συστημάτων ελέγχου είναι η προσπάθεια με την οποία συλλέγονται τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για να μπορέσουν να δημιουργήσουν τα στοιχεία κινδύνου, τα οποία πρέπει να παρακολουθούνται από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Επομένως, ο ρόλος των ελεγκτών είναι σημαντικός καθώς ένα σύστημα συνεχούς ελέγχου οφείλει να υποστηρίζεται από διάφορες εφαρμογές πληροφορικής που να τους επιτρέπουν να έχουν πρόσβαση και να προχωρούν στην ανάλυση των στοιχείων που συλλέγονται. Όστε να παρέχουν τις πληροφορίες του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, αυτή είναι μία τακτική, η οποία κρίνεται ότι μπορεί να αντιμετωπίσει σημαντικά αυτό το πρόβλημα. Μία σημαντική ενέργεια είναι να περιοριστεί η συλλογή των στοιχείων και να εφαρμοστούν οι έλεγχοι στα στοιχεία τα οποία κρίθηκαν ιδιαίτερος ότι υπάρχει πρόβλημα. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται το κόστος, η κατανάλωση και ο χρόνος στο να προσπαθούν να συλλέξουν το σύνολο των στοιχείων αλλά να συλλέγουν επιλεκτικά τα σημαντικά στοιχεία.

Στην πραγματικότητα ένα θετικό στοιχείο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα συγκεκριμένο τμήμα του οργανισμού ώστε να αναπτυχθεί κατά περίπτωση το σύνολο των δεικτών κινδύνου ανάλογα με τις ανάγκες. Η συλλογή ιδιαίτερα σημαντικού όγκου πληροφοριών είναι πολύ βοηθητική για το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου. Με αυτόν τον τρόπο τους παρέχει τη γνώση για κάθε επιχειρηματική διαδικασία και έτσι αυξάνεται η ικανότητα των ελεγκτών να μπορέσουν να αναλύσουν κατά πόσο είναι αποτελεσματικές οι λειτουργίες και ακολούθως να σχεδιάσουν και να διενεργήσουν κατάλληλα τον έλεγχο.

Επομένως, αφού καθοριστούν οι δείκτες που εξασφαλίζουν και εξυπηρετούν τις ανάγκες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για να παρακολουθούν τον πιθανό κίνδυνο απάτης. Στη συνέχεια οφείλει το τμήμα εσωτερικού ελέγχου κάθε Τράπεζας να αποφασίσει τον τρόπο με τον οποίο θα τους παρακολουθεί. Πιο συγκεκριμένα, το

τμήμα εσωτερικού ελέγχου ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να προσδιορίσει κατάλληλα με ποια κριτήρια θα αναλύει τους δείκτες. Όστε να παρέχει εκείνες τις συγκριτικές αναλύσεις και να αναπτύσσει μία έγκαιρη προειδοποίηση και πληροφόρηση στα ανώτερα στελέχη που θα τους είναι χρήσιμη (Chan και Vasarhelyi, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

5.1 Προσδιορισμός της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Αρχικά θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η προσέγγιση του όρου σε θεωρητική βάση. Οι κυρίαρχες θεωρίες με τις οποίες δομείται το θεωρητικό πλαίσιο της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι η θεωρία της αντιπροσώπευσης και η θεωρία των θεσμών. Όπου με τη θεωρία της αντιπροσώπευσης οδηγείται σε μία προσπάθεια να περιγράψουν οι σχέσεις μεταξύ των πελατών και των υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Ενώ, σύμφωνα με τη θεωρία των θεσμών προσφέρονται εξηγήσεις και ο τρόπος με τον οποίο τόσο η εξωτερικοί, όσο και οι εσωτερικοί παράγοντες που συμβάλλουν σε έναν οργανισμό τείνουν να διαμορφώσουν την οργανωτική δομή και τις πρακτικές του.

Όπως έχει προαναφερθεί στην παρούσα εργασία η βασικότερη λειτουργία του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου σε έναν οργανισμό είναι να επιβεβαιώνει στην ανώτερη διοίκηση του οργανισμού, ότι οι πολιτικές, οι πρακτικές και οι αρμοδιότητες εκτελούνται όπως έχουν οριστεί σύμφωνα με τα συμφέροντα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Προβλήματα που δημιουργούνται στον εσωτερικό έλεγχο είναι όταν η ανώτερη διοίκηση ασκεί ισχυρή επιρροή στο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου περιορίζοντας τη και παρεμβάλλοντας το έργο του. Σε αυτή την περίπτωση δημιουργείται δίλημμα ή και προβληματισμός στο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου αν θα συνεχίσει να μπορεί να ανταπεξέλθει στα καθήκοντά του, έχοντας την αντικειμενική παρακολούθηση και αξιολόγηση και κατά πόσο θα είναι αποτελεσματικά.

Το στοιχείο των οικονομικών ανταμοιβών των εσωτερικών ελεγκτών μπορεί να αποτελέσουν ένα στοιχείο το οποίο θα τους δημιουργήσει ένα κίνητρο που θα

οδηγήσει στο να μην είναι αποτελεσματικό το έργο τους καθότι θα επηρεάζονται από το στοιχείο αυτό.

Η δημιουργία προσωπικών σχέσεων με την ανώτερη διοίκηση μπορεί να κλονίσει την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια μεταξύ των σχέσεων και της αποτελεσματικότητας των αποτελεσμάτων των εσωτερικών ελεγκτών. Επομένως, είναι σημαντικό το στοιχείο της ανεξαρτησίας που θα έχει το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ότι θα αντιμετωπίζουν την κάθε περίπτωση με αντικειμενικότητα, επαγγελματισμό και διαφάνεια χωρίς να επηρεάζεται από εσωτερικά ή προσωπικά κίνητρα, ώστε τα αποτελέσματα και οι αναφορές που θα προκύπτουν θα είναι αποτέλεσμα αντικειμενικότητας και όχι επικαλυπτόμενες κάποια προσωπικά συμφέροντα (Endaya και Hanefah, 2013).

Σύμφωνα με τη θεωρία των θεσμών αυτή έχει ως βασικό παράγοντα να διαμορφώνονται και να λειτουργούν όπως ορίζουν οι θεσμοί. Οι θεσμοί είναι στοιχεία ενός ευρύτερου κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος, μέσα από τους οποίους διαμορφώνεται σε σημαντικό βαθμό ένα συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης των ατόμων και πως επηρεάζουν τις αποφάσεις αυτών. Η συμμόρφωση με τους θεσμούς των οικονομικών οργανισμών γενικότερα όπως και των τραπεζικών ιδρυμάτων ειδικότερα, τείνουν να έχουν μία γενικότερη αποδοχή. Μέσα από τους θεσμούς εξασφαλίζεται η επιβίωση τους και η νομιμοποίηση των δραστηριοτήτων τους (Lenz et al., 2018).

5.2 Τρόποι Υπολογισμού της Αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

Η έννοια της αποτελεσματικότητας συνεπάγεται ότι οφείλει η αποδοτικότητα και η οικονομία να διενεργούνται όπως ορίζεται ώστε να γίνεται με το μικρότερο δυνατό κόστος. Όταν αναφέρεται ότι το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου είναι αποτελεσματικό. Αυτό που αναφέρεται είναι ότι διενεργούνται οι αρμοδιότητες και οι πράξεις εκείνες έτσι όπως οφείλουν να γίνουν χωρίς να υπάρχει επιρροή από κανένα όφελος για τις υπηρεσίες που προσφέρονται και αυτές γίνονται με τον καλύτερο

δυνατό και πιο οικονομικό τρόπο. Όπως ο αναφέρει ο Dittenhofer (2001), αποτελεσματικότητα είναι αποτέλεσμα της επίτευξης μιας κατάστασης και ενός σκοπού.

Επομένως, ένα αποτελεσματικό σύστημα λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου είναι αυτό όπου ο εσωτερικός ελεγκτής θα διαπιστώσει ότι η ελεγχόμενοι έχουν πραγματοποιήσει τους στόχους που τους έχουν τεθεί και τους έχουν φέρει σε πέρας επιτυχώς, χωρίς να υπάρχει κάποια απόδειξη ή υπόνοια για κάποια αρνητική ή αντίθετη πράξη. Ένας εσωτερικός έλεγχος χαρακτηρίζεται αποτελεσματικός όταν συμβάλλει στο να βελτιωθεί η ατομική απόδοση κάθε ελεγχόμενου τομέα και η γενικότερη αποδοτικότητα του οργανισμού.

Σύμφωνα με τον Lenz et al. (2018), αυτός υποστηρίζει ότι ως αποτελεσματικότητα ορίζεται ένα πλαίσιο το οποίο βασίζεται στο να εκτιμηθούν οι κίνδυνοι με την ενίσχυση της ποιότητας της εταιρικής διακυβέρνησης, υποβοηθώντας τον οικονομικό οργανισμό να επιτύχει τους σκοπούς του. Την ίδια οπτική είχε και ο Sarens (2009), ο οποίος θεωρεί το τμήμα εσωτερικού ελέγχου αποτελεσματικό όταν αυτό θα επιδράσει θετικά στην ποιότητα των πληροφοριών που θα δώσει στην ανώτερη διοίκηση. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου όπως υποστηρίζουν οι Mihret και Yismaw (2007), είναι μία εξελισσόμενη αλληλεπίδραση τεσσάρων παραγόντων όπως η ποιότητα του ελεγκτικού έργου, η υποστήριξη της ανώτερης διοίκησης, η οργάνωση και η διαδικασία των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, η ικανότητα η συμπεριφορά και το επίπεδο του συναισθήματος συνεργασίας των ελεγχόμενων.

Το κίνητρο για να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά του εσωτερικού ελέγχου ανήκει εξίσου τόσο στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου, όσο και στη διοίκηση για να μπορέσουν να πραγματοποιήσουν τους στόχους με κοινό συμφέρον.

Έχουν διενεργηθεί μεγάλος αριθμός ερευνών για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, από αυτές προκύπτει ότι συσχετίζονται άμεσα με την ικανότητα να προσθέτουν αξία στον οργανισμό που ελέγχεται. Η προσθήκη αξία σε έναν οργανισμό όπως εξίσου και σε ένα τραπεζικό ίδρυμα είναι αποτέλεσμα ύπαρξης εσωτερικού ελέγχου και της αποτελεσματικότητάς αυτού.

5.3 Παράγοντες που Συντελούν στην Αποτελεσματικότητά του Εσωτερικού Ελέγχου σε Τραπεζικά Ιδρύματα

Έχουν διενεργηθεί αριθμός ερευνών στις οποίες επισημαίνεται, οι εσωτερικοί ελεγκτές και τη σημασία του ρόλου της επιτροπής ελέγχου και κατά πόσο αυτά τα δύο συμβάλλουν στο να είναι αποτελεσματική η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Όταν δημιουργείται μία σχέση συνεργασίας μεταξύ των εσωτερικών ελεγκτών και της επιτροπής ελέγχου, αυτή μπορεί να καταλήξει σε σημαντικά οφέλη. Από τη μία η επιτροπή ελέγχου αντλεί από τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου στοιχεία με τα οποία μπορεί να διενεργηθεί το εποπτικό της έργο και από την άλλη η μονάδα εσωτερικού ελέγχου εξασφαλίζει την ανεξαρτησία και το κύρος του οργανισμού που ελέγχει (Lenz και Hahn, 2015).

Επομένως, η συγκρότηση επιτροπής που θα είναι ανεξάρτητη και αποκλειστική από τα εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου σε έναν οργανισμό και η εξειδίκευση των ελεγκτών σε ότι αφορά την ελεγκτική επιστήμη μπορούν να δημιουργήσουν το κατάλληλο πλαίσιο, όπου θα αλληλοβοηθούνται και θα εκτελούν το έργο τους ελεύθερα και ανεξάρτητα. Όστε να συμβάλουν ως παράγοντες στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου.

Επίσης, σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου είναι και η υποστήριξη που μπορεί να λάβει η μονάδα εσωτερικού ελέγχου από την ανώτερη διοίκηση. Αυτό μπορεί να εκφραστεί ως άμεση επικοινωνία και ανταπόκριση στην υλοποίηση των συστάσεων και των διορθώσεων που μπορεί να προτάσσει η μονάδα εσωτερικού ελέγχου. Έτσι ώστε να ικανοποιηθούν τα αιτήματα της και να έχει στη διάθεσή της τους κατάλληλους υλικούς πόρους για να μπορέσει να ασκήσει τα καθήκοντά του ελέγχου και να μπορεί να ενημερώνεται για τον οργανισμό (Drogalas et al., 2015).

Το στοιχείο της ανεξαρτησίας της μονάδας του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να αποτελέσει το βασικότερο στοιχείο, το οποίο θα αφήσει τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου να δράσει ανεξάρτητη και να μπορέσει να προσφέρει ανεπηρέαστη τα αποτελέσματα της έρευνας της. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να εκτελεί τις αρμοδιότητές της αντικειμενικά, ελεύθερα, χωρίς παρεμβάσεις και ανεπηρέαστη από

πιθανά συμφέροντα. Ταυτόχρονα, έχει απεριόριστη πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες στο διοικητικό συμβούλιο και στην ανώτερη διοίκηση ώστε να εκτελεί το ελεγκτικό έργο σύμφωνα με τα οριζόμενα (Cohen και Sayag, 2010).

Επιπρόσθετο σημαντικό στοιχείο και παράγοντας που συντελεί στην αποτελεσματικότητά του εσωτερικού ελέγχου είναι η στελέχωση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου από το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Όπου θα έχει τις βάσεις, τις γνώσεις για την αποτελεσματική λειτουργία όπως και την απαιτούμενη εμπειρία για να στελεχώσουν ένα δυνατό ανθρώπινο δυναμικό.

Συνδυαστικά το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης των ελεγκτών, τα επαγγελματικά προσόντα τους, η εμπειρία τους και η διάρκεια της επαγγελματικής επιμόρφωσης με τις ανάλογες πιστοποιήσεις, συμβάλλουν στο να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του εσωτερικού ελέγχου. Η εκπαίδευση των εσωτερικών ελεγκτών καθώς η έλλειψη της επηρεάζει αρνητικά, περιορίζει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν και δημιουργεί αρνητικό αντίκτυπο (Cohen και Sayag, 2010).

Ένας ακόμη παράγοντας που συντελεί στην αποτελεσματικότητά του εσωτερικού ελέγχου είναι η ποιότητα του έργου που προσφέρει η μονάδα του εσωτερικού ελέγχου. Όπου με τον όρο ποιότητα νοείται η κάλυψη όλου του εύρους των εργασιών του εσωτερικού ελέγχου που προβλέπεται στα πρότυπα. Αυτά είναι Ο προγραμματισμός του έργου βάση εκτίμησης κινδύνων, η εκτέλεση και η εποπτεία του έργου και η ικανοποίηση των συμπερασμάτων του έργου και η παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων όπως ορίζονται στα ελληνικά πρότυπα.

Συμπερασματικά, η ποιότητα του ελεγκτικού έργου μπορεί να επηρεάζει θετικά την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου και είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη συμμόρφωση στα ελεγκτικά πρότυπα. Επομένως όσο πιο κοντά είναι με τη συμμόρφωση των προτύπων, τόσο πιο αποτελεσματικός είναι ο σχεδιασμός και η εκτέλεση του ελέγχου (Mihret και Yismaw, 2007).

5.4 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Ελληνικών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων

5.4.1. Τράπεζα της Ελλάδος

Η διεύθυνση εσωτερικής επιθεώρησης της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος είναι ένα μέρος του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης από το οποίο παρέχονται ανεξάρτητες και αντικειμενικές ελεγκτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, που αποσκοπούν να προσθέσουν αξία και να βελτιώσουν το σύνολο των υπηρεσιών της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος. Η διεύθυνση εσωτερικής επιθεώρησης συμβάλλει στο να επιτευχθούν οι στόχοι της τράπεζας, προσφέρει μία προσέγγιση στο να αξιολογείται και να βελτιώνεται το σύνολο των διαδικασιών της διακυβέρνησης, η διαχείριση κινδύνων και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Επιπρόσθετα, λειτουργεί υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο της επιτροπής ελέγχου την οποία και γίνεται αναφορά για το έργο της. Έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία της μέσα στο σύστημα της Τράπεζας της Ελλάδος. Σε ότι αφορά το σκοπό, τις αρμοδιότητες και της δικαιοδοσίας της διεύθυνσης εσωτερικής επιθεώρησης αυτές καθορίζονται από το πλαίσιο αρχών λειτουργίας της εσωτερικής επιθεώρησης, το οποίο περιγράφει και συμβάλλει στα της διακυβέρνησης, στη διαχείριση κινδύνων και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας προσδιορίζοντας τις βασικές αρχές, ασκήσεις και καθορίζοντας τη βάση αξιολόγησης του έργου.

Η διεύθυνση εσωτερικής επιθεώρησης αποτελεί μέλος της επιτροπής εξωτερικών υποθέσεων του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού και συμμορφώνεται σύμφωνα με τις υποχρεωτικές οδηγίες του διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο επαγγελματικών εφαρμογών του Ινστιτούτου Εσωτερικών ελεγκτών.

Αρμοδιότητες της διεύθυνσης εσωτερικής επιθεώρησης της Τράπεζας της Ελλάδος

Αρμοδιότητες της διεύθυνσης εσωτερικής επιθεώρησης Τράπεζας της Ελλάδος είναι η εξής:

Η κατάκτηση της ισότητας προγράμματος επιθεωρήσεων που εφαρμόζει, η μεθοδολογία που βασίζεται στην αναγνώριση και την αξιολόγηση των κινδύνων και το πρόγραμμα επιθεωρήσεων.

Η διενέργεια επιθεωρήσεων και η παροχή διαβεβαιώσεων για τις λειτουργίες που ασκεί έλεγχο.

Η διεξαγωγή ελέγχων και ειδικών ερευνών, οι οποίες ανατίθενται από την επιτροπή ελέγχου ή το γενικό συμβούλιο ή το διοικητή.

Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με τη σύμφωνη γνώμη της επιτροπής ελέγχου.

Η υποβολή, ανά τετράμηνο, έκθεσης στην επιτροπή ελέγχου και στη διοίκηση σε ότι αφορά την υλοποίηση του ετήσιου προγράμματος επιθεωρήσεων.

Η αξιολόγηση των κινδύνων και των ενδείξεων από απάτες έτσι ώστε να οδηγηθούν στην πρόληψη και αποτροπή τους.

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της προόδου για την υλοποίηση των συστάσεων των επιθεωρήσεων.

Ο έλεγχος σε τοπικό επίπεδο για τις εργασίες του ευρωπαϊκού συστήματος κεντρικών τραπεζών και του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού.

Τα τμήματα της διεύθυνσης εσωτερικής επιθεώρησης

Τα τμήματα της διεύθυνσης εσωτερικής επιθεώρησης είναι τα εξής:

Τμήμα επιθεώρησης έργων του ΕΣΤ.

Τμήμα επιθεώρησης κεντρικών μονάδων

Τμήμα επιθεώρησης περιφερειακών μονάδων

Τμήμα επιθεώρησης συστημάτων πληροφορικής υπηρεσίας, γραμματείας και αρχείου¹

5.4.2 Τράπεζα Πειραιώς

Ο όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς έχει ένα συστηματικό σύστημα παρακολούθησης για την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Έτσι ώστε να υλοποιούνται άμεσα οι ενδεχόμενες δράσεις και ενέργειες που απαιτούνται για να αντιμετωπίζονται συνεχώς και να μειώνεται το σύνολο των κινδύνων που μπορεί να παρουσιαστούν. Κίνδυνοι συμπεριλαμβάνουν το λειτουργικό κίνδυνο. Πάραυτα, η τράπεζα Πειραιώς ελέγχει με κατάλληλους μηχανισμούς που την προειδοποιούν έγκαιρα για το βαθμό συνέπειας εφαρμογής του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Καθώς και τη συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μελών με τις αρχές που ορίζει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Βασικό μέλημά της Πειραιώς είναι να αναρτήσει ένα συνεχή αναβαθμισμένο επίπεδο ατομικά και σε επίπεδο συστήματος εσωτερικού ελέγχου, με το οποίο συνεχώς θα έχει με λεπτομέρεια καταγεγραμμένα όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμούς και τις διαδικασίες που διενεργούνται και συντελούν στο να είναι αποτελεσματική και ασφαλής. Η λειτουργία του ομίλου Πειραιώς έστησε ένα ισχυρό σύστημα εσωτερικού ελέγχου με το οποίο διαφυλάσσει τα περιουσιακά στοιχεία της, τα περιουσιακά στοιχεία των πελατών της και διασφαλίζει τα συμφέροντα των μετόχων της. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Πειραιώς έχουν ευθύνη στο να διατηρούν

¹ <https://www.bankofgreece.gr/trapeza/dioikisi-domi/organogramma/dieythynsh-eswterikhsepithewrhshs>

ασφαλές το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, να παρακολουθούν και να αξιολογούν κατά πόσο είναι επαρκές και εφαρμόζεται αποτελεσματικά.

Μεγάλο μέλημα του εσωτερικού ελέγχου είναι να αντιμετωπίζει τους κινδύνους αποτελεσματικά και όχι να τους εξαλείψει. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζει η Πειραιώς υποστηρίζεται, όπως ορίζει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, από ολοκληρωμένο σύστημα διοικητικής πληροφόρησης και επικοινωνίας. Και μηχανισμούς, οι οποίοι αλληλοσυμπληρώνονται και θα αποτελούν όλα μαζί ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου για την οργάνωση και τις δραστηριότητες και τις διαδικασίες του συνόλου της Τράπεζας Πειραιώς.

Η αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου πραγματοποιείται από την επιτροπή ελέγχου, τον εσωτερικό ελεγκτή και τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου².

5.4.3 Eurobank

Η τράπεζα Eurobank έχει σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο βασίζεται στις Διεθνείς πρακτικές. Σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει διασφάλιση στο να επιτυγχάνονται οι στόχοι, σε ότι αφορά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των εργασιών του χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος, την αξιοπιστία και την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων και των καταστάσεων διοικητικής πληροφόρησης. Καθώς και η συμμόρφωση με το ισχύον νομικό και κανονιστικό Πλαίσιο. (<https://www.eurobank.gr/el/omilos/poioi-eimaste/etairiki-diakubernisi/esoterikos-elegxos>)

² <https://www.piraeusholdings.gr/el/investors/corporate-governance/internal-control-system>

Συμπεράσματα – Περιορισμοί και Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Οι ραγδαίες εξελίξεις στις αγορές οδήγησαν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να δώσουν περισσότερη προσοχή και να αναπτύξουν εκείνες τις δράσεις, προκειμένου να εντοπίσουν τους διάφορους κινδύνους που έρχονται αντιμέτωποι καθημερινά. Καθώς, και να αναπτύξουν τρόπους εντοπισμού αυτών των κινδύνων, ώστε να τους αποτρέπουν. Ο εσωτερικός έλεγχος τείνει να συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματική λειτουργία του χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος. Ταυτόχρονα βοηθά στην προστασία από κινδύνους και προλαμβάνει την απάτη κατά μεγάλο ποσοστό. Ωστόσο υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης και πιο ισχυρής παρουσίας του εσωτερικού ελέγχου στα τραπεζικά ιδρύματα. Αυτό οφείλεται σε δυσκολίες που εμφανίζει η εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου.

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά τον εσωτερικό έλεγχο για πρόληψη απάτης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αρχικά γίνεται αναφορά μέσα από θεωρητική επισκόπηση του εσωτερικού ελέγχου της τραπεζικής απάτης, της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παράγοντες που μπορούν να συντελέσουν για να είναι πιο αποτελεσματικός ο έλεγχος.

Στο άκουσμα «Τραπεζική απάτη» θα σκεφτόταν κάποιος ότι μπορεί να είναι η έλλειψη και η κλοπή χρημάτων. Παρόλα αυτά υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να διενεργηθεί μία κλοπή σε ένα τραπεζικό ίδρυμα. Αυτή συσχετίζεται τόσο με τους υπαλλήλους, όσο και με τους πελάτες και μπορεί να πραγματοποιηθεί με μία σειρά διαφόρων μορφών. Το σημαντικότερο και το μείζον πρόβλημα διενέργειας μιας τραπεζικής απάτης είναι η δυσφήμιση της, η μείωση της πιστότητας από μέρους των πελατών της, η αρνητική εικόνα που θα παρουσιαστεί σε μελλοντικούς πελάτες και ο αντίκτυπος που θα έχει για την αρνητική στάση των μετόχων του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Συνεπώς, η ανάπτυξη και η καθιέρωση ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι ιδιαίτερος σημαντικό να υφίσταται σε κάθε τραπεζικό ίδρυμα, όπως και σε κάθε οικονομικό οργανισμό γενικότερα. Παρέχοντας την ασφάλεια ότι θα περιοριστεί διότι

είναι αδύνατον να εξαλειφθεί το φαινόμενο της τραπεζικής απάτης εξολοκλήρου. Βασικό πυλώνα αποτελεί το καταξιωμένο και εκπαιδευμένο προσωπικό στο τμήμα εσωτερικού ελέγχου, όπου με τη σειρά του θα εντοπίζει εγκαίρως την πιθανή απάτη που θα γίνεται στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα προχωρώντας άμεσα στην εξάλειψη και την καταπολέμηση του.

Ολοκληρώνοντας την διπλωματική εργασία προκύπτει πως αν και υφίσταται εσωτερικός έλεγχος και τμήμα εσωτερικού ελέγχου στις μεγάλες συστημικές ελληνικές τράπεζες. Πάραυτα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης για να είναι πιο αποτελεσματικός.

Προτάσεις για Καλύτερη Ανάπτυξη του Εσωτερικού Ελέγχου και Πρόληψη Απάτης στα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα

- Συνεχής και ακριβής παρακολούθηση των δεδομένων και των πληροφοριών που συλλέγονται καθημερινά.
- Επιλεγμένη παρακολούθηση σε ορισμένους τομείς που χρήζουν περισσότερη προσοχή.
- Η δημιουργία πολιτικών πρόληψης απάτης να θεωρείται αναπόσπαστο κομμάτι της διακυβέρνησης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
- Η διαχείριση κινδύνου αποτελεί για όλους τους συμβαλλόμενους στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
- Η ύπαρξη μεθόδων και δράσεων με σκοπό την αντιμετώπιση μιας απάτης.
- Ο έλεγχος για πιθανή απάτη να οδηγεί στην εύρεση των αιτιών που την προκάλεσαν ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλες ενέργειες για να αντιμετωπίσουν μία μελλοντική απάτη.
- Η συνεχής κατάρτιση των Εσωτερικών ελεγκτών.

Βιβλιογραφία

Γκόρτσος, Χ. (2006). *Το νέο πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων: μια συστηματική επισκόπηση. Αφιέρωμα «Η νέα πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006 αναφορικά με τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου».* Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Αθήνα

Λουμιώτης, (2021), *Διαχείριση κινδύνων και εσωτερικός έλεγχος*, Εκδόσεις Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών και Λογιστών

Νεγκάκης & Ταχυνάκης, (2022), *Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Θεωρία – Εφαρμογές.* Εκδόσεις Αειφόρος Λογιστική

Παπαστάθης, Π. (2003). *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του.* Α τόμος, Εκδόσεις ΟΠΑΠ. Αθήνα.

Συριόπουλος, Κ. (2008). *Στρατηγική Τραπεζών.* Τόμος Α' Διαχείριση Τραπεζικού Κινδύνου. Πάτρα: ΕΑΠ

Σχοινιωτάκης & Συλλιγάρδος, (2010), *Διαχείριση Τραπεζικών και Χρηματοοικονομικών Κινδύνων : θεωρία και εφαρμογές*, Εκδόσεις Δισίγμα, Αθήνα

Τράπεζα της Ελλάδος , διαθέσιμο στο: <https://www.bankofgreece.gr/trapeza/dioikisidomi/organogramma/dieythynsh-eswterikhs-epithewrhshs>

Τράπεζα Πειραιώς, διαθέσιμο στο: <https://www.piraeusholdings.gr/el/investors/corporate-governance/internal-control-system>

Τράπεζα Eurobank, διαθέσιμο στο: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/poioieimaste/etairiki-diakubernisi/esoterikos-elegxos>

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Artificial Intelligence in Banking Industry: *A Review on Fraud Detection, Credit Management, and Document Processing*, διαθέσιμο στο: <https://researchberg.com/index.php/rrst/article/view/37>

Ashu Khanna , B. Arora, (2009), *A study to investigate the reasons for bank frauds and the implementation of preventive security controls in Indian banking industry*, διαθέσιμο στο: [https://www.semanticscholar.org/paper/A-study-to-investigate-the-reasons-for-bank-frauds-Khanna-](https://www.semanticscholar.org/paper/A-study-to-investigate-the-reasons-for-bank-frauds-Khanna-Arora/30d2044805da61784539fa5e1e0b1ced94335fe2#:~:text=A%20study%20to%20investigate%20the%20reasons%20for%20bank,of%20frauds%20from%20the%20perspective%20of%20banking%20industry)

[Arora/30d2044805da61784539fa5e1e0b1ced94335fe2#:~:text=A%20study%20to%20investigate%20the%20reasons%20for%20bank,of%20frauds%20from%20the%20perspective%20of%20banking%20industry](https://www.semanticscholar.org/paper/A-study-to-investigate-the-reasons-for-bank-frauds-Khanna-Arora/30d2044805da61784539fa5e1e0b1ced94335fe2#:~:text=A%20study%20to%20investigate%20the%20reasons%20for%20bank,of%20frauds%20from%20the%20perspective%20of%20banking%20industry)

Ayşe Hayali et al, (2012), *Importance of internal control system in banking sector: Evidence from Turkey*, διαθέσιμο στο: https://www.academia.edu/36067341/IMPORTANCE_OF_INTERNAL_CONTROL_SYSTEM_IN_BANKING_SECTOR_EVIDENCE_FROM_TURKEY#:~:text=The%20research%20shows%20that%20the%20internal%20control%20activities,strong%20and%20stable%20outlook%20of%20Turkish%20banking%20sector.

Bank for International Settlements. (2012). *Basel Committee on Banking Supervision. The internal audit function in banks*. This publication is available on the BIS website (www.bis.org)

Bashir Babatunde Alao et al. (2019), *Fighting fraud in Nigeria banking industry. An examination of the impact of forensic auditing*, διαθέσιμο στο: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3539549

Celal, K. (1989). *Internal auditing in the Turkish banking sector*, Anadolu University, Emerald Backfiles 2007, Izmir, Turkey, διαθέσιμο στο: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/EUM0000000001747/full/html>

Chan, D. Y., Chiu, V., & Vasarhelyi, M. A. (Eds.). (2018), *Continuous auditing: theory and application*. Emerald Group Publishing

Chan, D. Y., & Vasarhelyi, M. A. (2018), *Innovation and practice of continuous auditing*. International Journal of Accounting Information Systems, 12(2), 152-160.

Charan Singh, (2016), *Frauds in the Indian Banking Industry*, διαθέσιμο στο: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2741013

Cohen, A., & Sayag, G. (2010). *The effectiveness of internal auditing: an empirical examination of its determinants in Israeli organisations*. *Australian Accounting Review*

Deloitte Global Services Limited (2012), η έρευνα είναι διαθέσιμη στο: <https://www.iasplus.com/en/publications/sustainability/2013/deloitte-2012-global-report>

Dittenhofer, M. (2001), *Internal auditing effectiveness: an expansion of present methods*. *Managerial Auditing Journal*, 16(8), 443-450. doi.org/10.1108/EUM0000000006064

Drogalas, G., Karagiorgos, T. & Arampatzis, K. (2015), *Factors associated with Internal Audit Effectiveness: Evidence from Greece*. *Journal of Accounting and Taxation*

Endaya, A.K. & Hanefah, M.M. (2013), *Internal audit effectiveness: an approach proposition to develop the theoretical framework*. *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(10): 92-103

Ester Gras-Gil , et al. (2012), *Internal audit and financial reporting in the Spanish banking industry*, διαθέσιμο στο: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/02686901211257028/full/html>

Holm, C., & Zaman, M. (2012), *Regulating audit quality: Restoring trust and legitimacy*, *Accounting Forum*, 36, 51-61. Available online at: <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2011.11.004>

Jonathan Tembo, (2015), *An Investigation into the causes of fraud in banks in Zimbabwe*, διαθέσιμο στο: <https://www.semanticscholar.org/paper/An-Investigation-into-the-causes-of-fraud-in-banks-Tembo/5ce6e3d32f8279d437939f974528d6cb5eb24672#:~:text=The%20major%20findings%20of%20the%20research%20were%20that,had%20not%20gone%20under%20any%20fraud%20related%20training.>

Lauwo, Sarah & Olatunde, Julius (2010), *The Role of Auditors in Nigerian Banking Crisis*, διαθέσιμο στο: <https://repository.essex.ac.uk/7121/>

Lenz, R. & Hahn, U. (2015), *A synthesis of empirical internal audit effectiveness literature pointing to new research opportunities*. *Managerial Auditing Journal*

Lenz, R., Sarens, G. and Klarskov Jeppesen, K. (2018), *In search of a measure of effectiveness for internal audit functions: An institutional perspective*. *EDPACS*, 58(2), 1-36. doi: 10.1080/07366981.2018.1511324

Mihret, D. G., & Yismaw, A. W. (2007), *Internal audit effectiveness: an Ethiopian public sector case study*. *Managerial auditing journal*,

Mohd Fuad Mohd Salleh (2019), *Fraud Detection on Banking Industry in South Sumatera: A Study on the Role of Internal Auditors*, διαθέσιμο στο: <https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijscgr/article/view/399>

Mr. Asiligwa, G. Rennox (2017), *The Effect of Internal Controls on the Financial Performance of Commercial Banks in Kenya*, διαθέσιμο στο: <https://iosrjournals.org/iosr-jef/papers/Vol8-Issue3/Version-4/L08030492105.pdf>

Oni Ayodele Samuel et al. (2021), *Effect of internal control system on fraud prevention among deposit money banks in Kwara State, Nigeria*, διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/publication/314753646> The Role of Internal Control and Information Sharing in Preventing Fraud in the Saudi Banks

Philip Ayagre (2014), *The Effectiveness of Internal Control Systems of Banks The Case of Ghanaian Banks*, διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/280902171_

Raymond A. Ezejiofor et al. (2016), *Impact of forensic accounting on combating fraud in Nigerian banking industry*, διαθέσιμο στο: <https://shs.hal.science/halshs-01359758/>

Rayaan Baz et al. (2016), *Forensic audit and fraud detection and prevention in the Nigerian banking sector*, διαθέσιμο στο: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2810745

Serah Akelola (2012), *Fraud in the banking industry: A case study of Kenya*, διαθέσιμο στο:

<https://www.proquest.com/openview/b959d00278e0baa2dc640af850e29919/1?pq-origsite=gscholar&cbl=51922&diss=y>

Sarens, G. (2009). *Internal Auditing Research: Where are we going?* Editorial. International Journal of Auditing

Staciokas & Rupsys,(2005), *The Impact of Information Technology on Internal Auditing*, South African Journal of Business Management

Suryanto, Tulus et al. (2016), *The Shariah financial accounting standards: How they prevent fraud in Islamic Banking*, διαθέσιμο στο: <https://www.um.edu.my/library/oar/handle/123456789/29617>

Wiwik Utami et al. (2020), *Early warning fraud determinants in banking industries*, διαθέσιμο στο: <https://archive.aessweb.com/index.php/5002/article/view/1947>